

VÅRA BARN

TANKAR I UPPFOSTRINGSFRÅGOR AF
OLIKA FÖRFATTARE

SAMLADE OCH UTGIFNA

AF

AND. JOH. HYDÉN.

STRÖMSBRÖ 1904
SVENSKA SKOLMATERIEL-A-B. BOKTRYCKERI.

VÅRA BARN

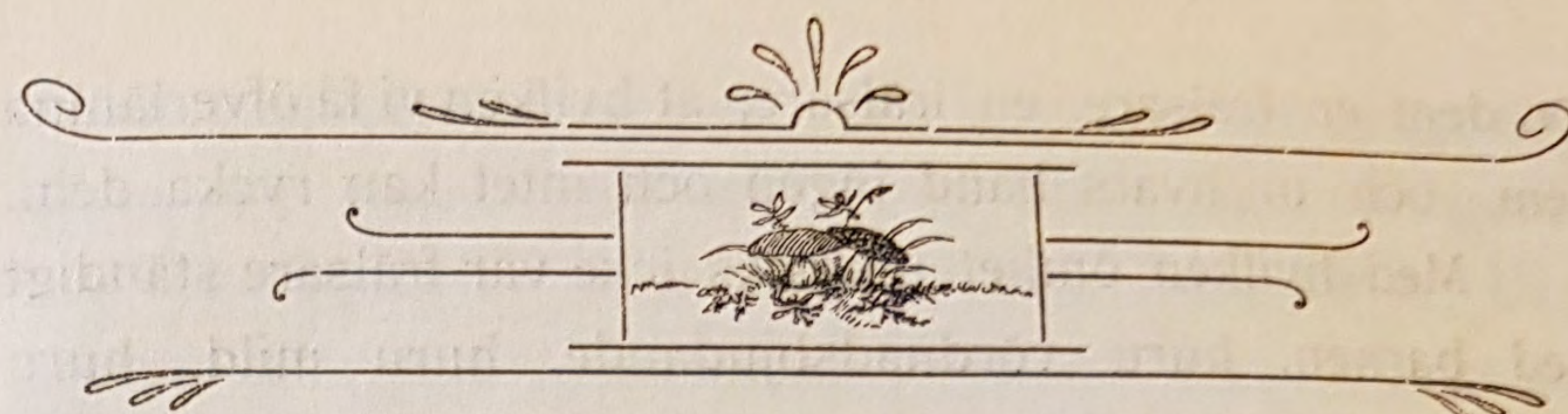
TANKAR I UPFOSTRINGSRÄDOR

OLIKA FÖRFATTARE

SAMLADE OCH UTGIVNA

AND. JOH. HYDEN

STROMBERG 1881
STROMBERG & SÖNER
BOKFÖRLAGET

Våra barn äro Guds barn.

GRUNDVALEN för all kristlig barnuppfostran är, att vi måste *betrakta våra barn i det rätta ljuset*, att vi i dem se varelser, som genom Kristus hafva blifvit Guds barn. Denna stora, saliga tanke: Du, mitt barn, är återlöst och kalladt till att vara ett Guds barn i tid och evighet. Du har en frälsare, som har köpt dig med sitt dyra blod, och som icke skall hvila eller gifva sig ro, förrän han har förklarat dig till sin bild — denna stora, saliga tanke bör man inpräglad hos barnet, så snart det börjar tänka. Mot himlen bör man rikta dess öga. Och detta, att de äro återlösta, bör vara vår tröst, när vi betrakta dem. Detta bör utgöra *kraften* i vår uppfostran. Dunkel ligger deras väg framför oss, och ond är den väg, i hvilken vi måste släppa dem. Vi måste gripas af förskräckelse, om vi vore hänvisade till vår egen makt och vishet. Men, hvad som skänker oss tröst, ja frimodighet, är allena detta: Det finns

för dem en frälsare, en frälsare, åt hvilken vi få öfverlämna dem, och ur hvars hand ingen och intet kan rycka dem.

Med hvilken ömhet umgicks icke vår frälsare ständigt med barnen, huru vördnadsbjudande, huru mild, huru ljuflig stannar han icke inför hvarje barnasjäl! Huru stora ting vet han icke att säga om barnen, och huru gör han dem icke till förebild för de fullväxta! Han talar om *änglar*, om *barnens* änglar, som alltid stå inför faderns ansikte. Han talar om det lof, som Gud har beredt sig af barns och spenabarns mun. »Himmelriket tillhör dem» — detta är det stora ord, som måste ligga till grund för all uppfostran. Om du lefver i denna sanning, att himmelriket tillhör dem, så skall du äfven därigenom få botemedel mot all *otålighet*. Du skämmer då icke bort dina barn, du misströstar icke heller tillföljd af deras svagheter. Mot alla anfäktelser till oförnuftig kärlek och otålig försagdhet skall du förehålla dig: De äro Guds barn, de äro återlösta af Jesus Kristus.

Starka äro Jesu armar,

Som mot dem han räcker ut,

Skulle han, som sig förbarmar,

Dem ej hålla fast till slut.

Du får alltså säga dig: De äro återlösta. Jag behöver icke återlösa dem. Jag bör endast vara Guds sändebud, som bringar dem och uttyder för dem detta glada budskap. Att bringa dem detta budskap är då det ljuf-
ligaste af allt. Det är tröstens brunn vid barnens alla fel och brister, det är den goda tillförsikten, om än utsikterna blifva aldrig så mörka. Detta är barnens sanna adelskap.

Du bör sålunda hos dina barn uppväcka ett *heligt högsinne*, ett medvetande om deras *himmelska värdighet* i det du uttyder för dem detta: I ären Guds barn. Unga prinsar och andra högadliga personers barn erinras steg för steg af sina uppfostrare: »Det och det passar icke för *dig*, om det också passar för *andra*. Du är ett furstebarn och måste skicka dig i enlighet därmed.» O, I kära föräldrar, tron mig: I kunnen umbära mångt ris, med hvilket i nu till stor smärta för eder själfva tukten edra barn, om i hos dem väcken detta medvetande om deras himmelska värdighet och verken på dem från denna synpunkt. Träd inför ditt barn, som är egensinnigt, som är olydigt, som har sagt en osanning, blicka det djupt i ögat och fråga: Passar detta för ett Guds barn? Du vill ju vara ett Guds barn och likväl gör du så? Ja, i denna anda bör man ännu skrifva till det mäst förlorade barn i den vida världen: Fastän du är förlorad, så gifver jag dig dock icke förlorad, ty du är genom dopet upptagen till ett Guds barn.

O. Funcke.

Guldkorn.

»Det böra alla äkta makar veta, att de ej kunna göra Gud, kristenheten, hela världen, sig själfva och barnen större nytta, än att de väl uppfostra sina barn. Man kan ej tillfoga kristenheten större skada än att försumma barnen. Skall man därför hjälpa kristenheten, så måste man i sanning begynna med barnen, såsom det skedde i forna tider.

»Därföre är det högt af nöden för hvarje människa, som är i äkten-
skapsståndet, att hon djupare och flitigare sörjer för sitt barns själ än för
dess kropp, som är kommen af henne, och icke annorlunda aktar sitt barn
än som en kostlig, evig skatt, som Gud befallt henne att bevara, att djäf-
vulen, världen och köttet icke må stjäla och förstöra honom. Ty han skall
återfordras af henne vid döden och på den yttersta dagen.»

*

»Ett lands välgång beror icke på rikedom af dess inkomster eller
styrkan af dess befästningar eller skönheten af dess offentliga byggnader,
utan den beror på antalet af dess bildade medborgare, dess män af upp-
fostran, upplysning och karaktär. Häruti har man att söka dess sanna in-
trässen, dess förnämsta styrka, dess verksamma kraft.»

Martin Luther.

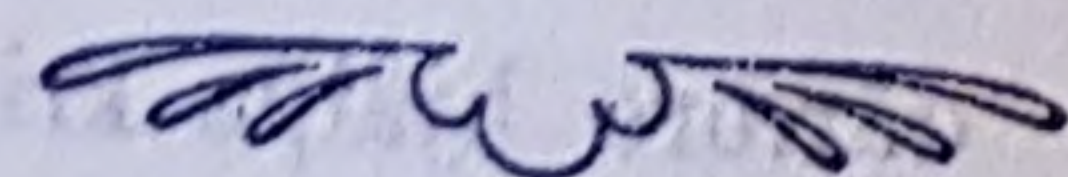
*

*

*

»Det gifves mycket skönt under den blå himmelen, men jag vet intet
skönare, renare, tröstefullare att se på än ett välartadt barn eller en oför-
därfvad yngling. Betrakta dem, de vandrande blomsterlanden, de obevingade
paradisfäglarne. Där är intet moln på deras panna, utan ett återsken som
ligger kvar efter Guds beläte, en aftonrodnad från paradiset. Huru upp-
märksam, men också huru sorglöst, blicka de icke in i det ovissa, det stor-
miga lifvet! Ty för dem finnes ännu ingen storm, som är annat än en
förbigående ilning, solen går ej ned öfver deras förgängliga sorg, och be-
kymret finner ingen ankargrund i deras hjärtan. Och huru varmt är det
icke där, huru liflig är ej känslan af rätt och orätt, huru tappert uppreser
sig ej det unga sinnet mot våld och förtryck, hvem det ock må drabba!
Vill du höra en billig dom, sade de gamle, så låt barnet döma; vill du
förnimma sanningen, så låt de små få vittna.»

Es. Tegnér.

Hemmet.

*

AF allt, som under lifvets lopp präglar sig i vårt sinne, tränger intet
så djupt, som de intryck vi mottogo som barn. Barndomsintrycken
utplånas aldrig. De äro grundläggande och ofta afgörande för hela det
följande lifvet.

Men barndomsintrycken mottaga vi i hemmet. Därföre är hemmets
art och beskaffenhet af en så häpnadsväckande betydelse för ett människo-
lif. Likasom vattnet, huru långt det än runnit, dock aldrig upphör att
smaka af den källa, hvarifrån det har sitt ursprung, så bära vi alla ett
outplånligt märke med oss från vårt barndomshem. Ett hem, där man
och hustru ha hvarandra af hjärtat kär, där deras inbördes förhållande är
adladt genom Guds ord och bönen, där man ömsesidigt bär hvarandras
bördor, ett sådant hem är, äfven om det är fattigt och ringa, dock det
lyckligaste ställe på jorden. Det finnes ingen lycka, som kan jämföras med
den att hafva vuxit upp i ett sådant hem. Äfven när hården längesedan
har blifvit kall, äfven när de som hägnade och fredade ett sådant hem för
längesedan äro döda, är dock dess makt icke förbi. Det lefver i minnet
under årens lopp och följer oss till det sista som vårt lufs största välsig-
nelse. Huru mången är det icke som kan förtälja, huru i onda dagar, när
han stod på falllets rand, minnet af hemmet, af en moders eller faders
kärlek, liksom en känd och kär röst eller en fjärran aflägsen psalmtön med
ovillkorlig makt drog honom tillbaka och brakte honom till besinning.
Och å andra sidan, hvilken sorglig syn erbjuder icke månget hem, där
ingen myndighet, ingen tukthet och intet allvar sitter med husfadern i hög-
sätet, där det ifrån henne, som har det heliga värfvet att vaka öfver och
värna om det, som skapar ett hems lycka, ingen glädje och ingen kärlek,
lysande och värmande utbreddes i huset. Ty där det icke är kärlek och
allvar, där är det håller ingen verklig glädje. Huru olyckligt är icke det

hem, där man och hustru i stället för att lätta hvarandras bördor, täfla om att göra lifvet till den tyngsta af alla bördor, där de ömsesidigt såra, förbittra och fördärfva hvarandra och där hemmet, som kunde och skulle vara ett himmelrike på jorden i stället förvandlas till ett dagligt helvete.

Ty likasom ett godt hem lägger fröet till alla dygder, så utsår ett ondt och fördärfvadt hem fröet, till alla onda lidelser och laster. Likasom det är den största lycka för ett barn att hafva växt upp i ett godt hem, så är det dess största olycka att hafva växt upp i ett fördärfvadt hem, där det lärt, att öfva synden innan ännu begären vaknat och där lasten har blifvit en vana, innan det ännu kan förstå dess skam och skada.

Det har under århundraden ransakats och tänkts öfver det stora problemet, huru sociala missförhållanden och olyckor skola kunna förebyggas och afhjälpas och folken blifva visare, bättre och lyckligare, ett problem, som icke minst i våra dagar sysselsätter lagstiftare och samhällsförbättrare.

Den gamla och dock alltid nya sanningen är denna: Vill du reformera samhället, så begynn med hemmet, det är samfundets rot och grundval. Ett samfund är friskt, starkt och lyckligt endast i samma grad som hemmen äro det. Detta är en sanning, som man under missnöjda och reformsjuka tider ofta förgäter. Den, som vill bygga samfundet på lysande teorier om folklycka och folkfrihet, men icke på hemmets grund, han bygger på lösan sand, det skall visa sig, om icke förr, på stormens och olyckans dag.

U. Hezberg.

Guldkorn.

Uppfostra dina barn väl, så får du veta hvad du är skyldig dina föräldrar.

Sören Kierkegaard.

* * *

Vi bestjåla framtiden, då vi uppfostra våra barn illa.

Gæthe.

* * *

Har du betänkt, att den religiösa undervisning, du bibringar dina barn, uträttar ganska litet, om du ej gifver vikt däråt genom ditt eget exempel? Läraren i skolan tar en skrifbok och skrifver en rad på början af sidan, men han gör ett fel på en bokstaf. Lärjungen skrifver nästa blad, och om det blir femton rader på sidan, så skola allesammans hafva samma fel, som finnes på den första. Fadern gör ett misstag — ett stort misstag kanske — och sonen upprepar det i dag, upprepar det nästa dag, nästa år, upprepar det till sin dödsdag. Det beror mera på hvad du handlar än på hvad du säger.

F. de Witt Talmage.

* * *

Hvem vet, om ej den fattige med en väl fostrad barnskara kan göra samhället större tjänst än den rike med sina många millioner?

M. P—n.

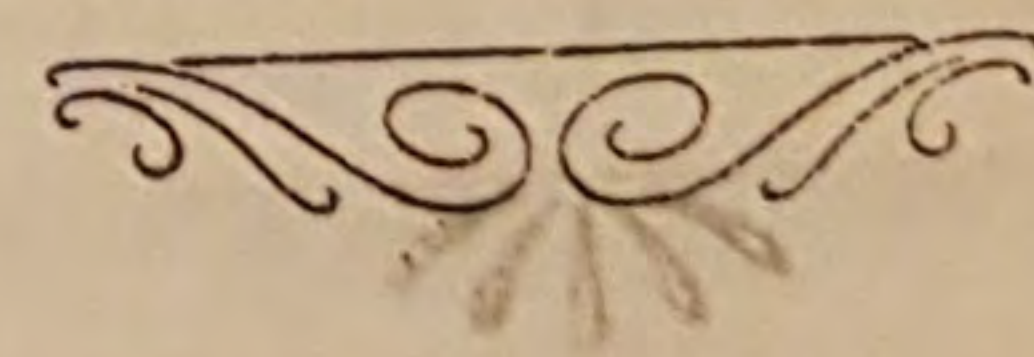
Hemmets anda.

DET är med barnen, som med växterna: De lefva af den luft de omedvetet inandas och som antingen är lifsluft eller också dödsluft för dem. Långt förrän barnen förstå något af tro och otro, inandas de redan husets anda. De insuga den andliga luft, som omgifver dem. De känna, ana, märka allt, redan innan de kunna uttala sig därom. Om barnen se att deras föräldrar lefva ett bönelif, att de böja sig för en osynlig makt, att de ösa ur källor, som äro belägna öfver denna världen, att de från den osynliga världen hämta kraft att lida, kraft att älska, kraft att öfvervinna i onda och goda dagar. O, sådant ingifver dem vördnad för föräldrarne, det väcker hos dem en oändlig längtan att blifva såsom de. En smula evighetsluft kring föräldrarne, en smula evighetsluft kring deras tinningar — detta är en makt i uppfostran, som tyvärr endast allt för få känna till.

Det andliga lifvet måste således stå inför barnens ögon, innan de undervisas därom med ord; de måste hos sina föräldrar se, hvilken salig och helig sak det är att vara ett Guds barn, huru en sådan människas glädje aldrig dör, icke ens midt i det djupaste lidande, huru hon alltid tuktar och behärskar sig själf, äfven om bedröfvansens eller anfäktelsens vågor gå än så högt. Det drager barnens hjärtan uppåt till himmelen, när de märka, att

deras föräldrar äro människor, som blicka upp till himmelen och genom ett sådant uppblickande äro starka och lyckliga. I regeln komma barnen att gå samma väg som deras föräldrar. På en sammankomst af omvända män i Boston föreslog någon, att alla dessa troende med några få ord skulle säga, på hvad sätt de erhållit sin första väckelse till tron. Och ibland etthundratjugu män voro nittio, som med tacksamhetstårar i sina ögon sade sig hafva fått denna väckelse genom sina *mödrar*. Ja i sanning, den, som haft troende föräldrar, i hvilka evangelium verkligen vunnit gestalt, han kommer dock alltid att hafva något, som håller honom uppe, äfven på de djupaste irrvägar. Föräldrarnes tro kommer att vara en stilla makt, som icke låter honom sjunka. En man, som ännu föga hade bekymrat sig om det lif, som är af Gud, lämnade en morgon sitt hus. Under natten hade det fallit djup snö, och han kunde endast med möda komma fram. Plötsligt hörde han någon gå bakom sig, och när han ser sig om, så får han se sin lille son, som följer honom. O, mitt barn, huru kunde du komma genom denna djupa snö! ropade fadern. Och hvad svarade barnet? »Pappa, jag stiger i dina spår». Detta enkla ord skakade mannen i hjärtats grund. Han sade sig själf: »Icke endast här, utan öfver allt kommer barnet att söka mina spår. Äro mina spår sådana, att jag kan önska, att mitt barn efterföljer mig i tid och evighet?»

O. Funcke.

Pedagogiska guldorn.

»Det finnes ingen högre lycka på jorden än hemmets lycka! Och föräldrars glädje öfver sina barn är mänsklighetens högsta fröjd. Den gör föräldrarnes hjärtan fromma och goda, den höjer mänskligheten upp till vår Fader i himmelen. Därför välsignar Gud en sådan glädje och belönar människan för hvarje faderstrohet, hvarje modersomsorg hon visat sina barn.»

J. H. Pestalozzi.

* * *

Våra barns hem bör aldrig vara ett fängelse, där visserligen regler och ordning, men icke kärlek och glädje råda.

* * *

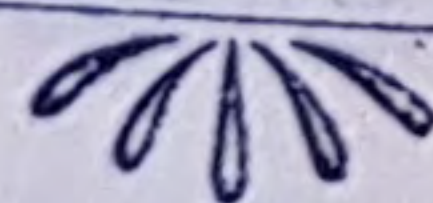
Vilja vi fostra våra söner till hederliga och redbara män, måste vi börja därmed i tid. Vi få aldrig glömma, att det lilla fel, som synes oss så obetydligt, så ringa, växer med barnet, och att hvad som hos gossen är en förvillelse, blir hos mannen måhända en last, hvad som hos barnet är ett lätt kufvadt begär, blir hos mannen en qvejdad lidelse. Men det är kanske detta vi glömma som oftast och mest.

Matilda Langlet.

* * *

En bildad människa är icke den, på hvilken naturen slösat sina gåfvor, utan den, som väl, vist, riktigt och på det högsta sätt använder de gåfvor hon har, som med fast blick kan se, *hvarest* något fattas henne och förstår att inse *hvad* det är.

L. Rabel.

Barnaglädje.

— 12 —

Hvem vill icke gärna vara glad? Hvilken människa far icke efter en lycka, som kan fylla hennes lif med glädje och fröjd? Och dock gifves det så många, hvilka togo miste på glädje, så många, hvilka lefva i andlig fattigdom trots sitt öfverflöd på det jordiska goda, emedan de förkastade den sanna glädjen och jagade efter njutningar, som ödelade för dem den sista återstoden af verklig lifsglädje och i stället brakte dem bitterhet och sorg, tomhet och oro.

Men ingen fattigdom är tyngre, ingen tomhet är mera ödslig än saknaden af en verkligt djup, sann och äkta lifsglädje, som i motgångens stunder kan fylla hjärtat med stilla fröjd, gjuta olja öfver sinnets upprörda vågor, sända en värmande solstråle genom sorgens moln och likt ett mildt luftdrag fördrifva de tunga skyarna, så att utsikten åter öppnar sig till bergens toppar, som tindra i solens fulla ljus.

Och dock — huru ofta få vi icke bevittna, att särskildt ungdomen i sin trånad efter glädje kommer på villospar, emedan den icke vet, hvori den sanna glädjen består och hvar den är att finna. Ha våra barn icke i hemmet fått del af den glädje, som ingen kan frantaga dem, kommer tomheten förr eller senare att göra sig gällande, och de gripa då till förlustelser och njutningar, som blott uppväcka begär, under det hjärtats törst efter glädje dock aldrig blir släckt.

Barn äga emellertid alldeles särskilda förutsättningar för att hängifva sig åt en ren och oskyldig glädje, och det skulle vara både ett stort fel och en skamlig orätt, om en fader eller moder ödelade sina barns glädje, ty dessa ha icke allenast anlag till att vara glada, de ha äfven rätt därtill.

Det vore för visso ett ödesdigert misstag, om någon hölle före, att barnets glädje skulle utgöra ett hinder för detsamma att vara ett Guds barn. Ty det heter i Guds ord: "Guds rike hör sådana till", och ytterligare: "Guds rike är rättfärdighet, frid och *fröjd* i den Helige Ande". Men när glädjen alltså hör med till en troende människas lif, måste vi lära våra barn att fara efter sådant, som i sanning är glädje värdt och som å andra sidan kan fylla hjärtats djupa trängtan efter sann lifsglädje.

Budskapet om nåden och sanningen i Jesus Kristus skall icke lända våra barn till sorg, utan vara dem en ständigt frisk och flödande källa, ur hvilken väller en outtömlig glädje.

Berätta därför för ditt barn om Honom, som julens ängel åsyftade, när han sade till herdarne: "Se, jag bådade eder *stor glädje*, som skall vederfaras allt folket, ty i dag är eder född Frälsaren". Men berätta det på ett sådant sätt, att ditt barn gläder sig däröfver och märker, att det glada budskapet fyller dig själf med glädje! Förkunna för ditt barn de himmelska glädjeämnena, så att det kan fröjda sig i sin Gud och så att dess glädje kan ha sin rot i Honom! På detta sätt bereder du ditt barn att undfly de falska glädjekällorna. Om vi lära våra barn att tjäna Herren med glädje, då skall denna glädje varda deras styrka, ty den äger för djupa rötter för att kunna brytas af lidelsernas stormar, och för friska blad, för att dessa skulle vissna i fackelskenet från de falska fröjdernas tempel.

Har blott våra barns glädje sin rot i Gud, så skola de ock ha en känsla af hvad de här på jorden få fröjda sig öfver och böra bedröfva sig öfver. Men vi kunna äfven genom undervisning uppamma denna känsla af hvad som är skönt och tilldragande och hvad som är fult och afskyvärdt i lifvet.

Barnet har väl två klara ögon och två öppna öron, men det är icke alltid genast i stånd att uppfatta hvad som möter det, och därför skola vi peka på det, d. v. s. öppna dess öga och öra för allt, som är stort, godt och älskligt på jorden.

Tag ditt barn med dig till strand och sjö, på äng och i skog och lär det att glädja sig öfver naturens härlighet, ty härlig är den

jord, som Gud skapade. Men du skall också peka uppåt, ty skön är Guds himmel med dagens strålände sol och nattens tindrande stjärnor. Då blir naturens härlighet en uppenbarelse äfven af Guds härlighet. Och du skall upplåta ditt barns öron, i det du lär det lyssna till hela naturens tonrikedom, vare sig denna yttrar sig som fogelkvitter, skogssus, vattensorl eller himlens väldiga tordön.

Det är emellertid närmast under de dagliga förhållandena i hemmet, som utvecklingen af barnets skönhetskänsla skall slå sina djupaste rötter och skjuta sina kraftigaste skott. De böra därför tidigt vänjas vid *ordning* och *renlighet* beträffande sin person och klädedrägt samt lära sig att iakttaga värdighet i uppträdande och uppförande. Genom vår undervisning må vi väcka deras sinne för måttfullhet, symmetri och harmoniska förhållanden i allt, goda färgsammanställningar, ädla former och framför allt ett vårdadt språk i tal och skrift. Allt detta lämnar små eller stora bidrag till utvecklingen af en sund och god skönhetskänsla och främjar barnets glädje vid lifvet, liksom det med sinne för renhet, ordning och harmoni följer afsky för råhet i tal och handling. Det lider intet tvifvel, att en sundt utvecklad skönhetskänsla är ett stöd för det sedliga lifvet hos människan. En författare säger, att sinnet för det rätta och goda trivfes blott i en jordmån, i hvilken sinnet för det sköna har slagit rot.

Vid sidan af undervisningen böra vi lämna våra barn tillfälle till *lek*, ty leken föder en ljus stämning i deras sinnen. De böra vänjas vid ett *regelbundet arbete*, ty när arbetet bedrifves med ordning och omsorg, efterlämnar det en inre tillfredsställelse och en djup glädje samt fördrifver den sysslolöshetens leda, som är en fiende till all sann lifsglädje.

Lek och arbete framkalla både en sund och varaktig lifsglädje och öfva ett gagneligt inflytande på *det lekamliga välbefinnandet*, hvilket är en högst väsentlig faktor vid danandet af en människas sinnesstämning.

Vidare må vi ihågkomma *sången* som ett utomordentligt viktigt medel för utvecklandet af skönhetskänsla och lyftande af sinnet.

Många föräldrar borde hellre se till, att deras barn finge en god *sångundervisning* än att de sitta och förspilla tiden på onyttigt pianoklinkande, ty det är blott ett fåtal, som lär sig behandla instrumentet så, att andra kunna ha någon glädje däraf. *Låt mycken sång ljuda i ditt hem!* Den jagar missmodet på dörren, uppfriskar sinnet och binder familjens medlemmar samman med enhetskänslans starka band, samtidigt med att den lägger grunden till ljusa och sköna minnen, hvilka i framtiden kunna varda en rik källa till glädje. Och i synnerhet när vi lära barnen mindre skaldestycken och först och främst våra sköna gamla kärnpsalmer, skola de därigenom under sitt senare lif blifva i stånd att med hjälp af sångens makt skaffa hjärtat luft, när det är betungadt af sorg, ångest och smärta.

Emellertid gifves det vid sidan af allt, hvarom vi nu talat, många ting, hvilka bidraga till att försköna lifvet, göra det rikare och fylla hjärtat med ren och djup glädje.

Men det finnes säkerligen icke få föräldrar, hvilka i missförstånd ifver eller kanske äfven af andra grunder ha, om icke ödelagdt, så dock svårt hämmat sina barns unga glädje. Detta har till följd, att dessa förr eller senare på ett eller annat sätt skola söka ersättning i den tomma, falska glädje, som njutningen bjuder, medan lidelserna, som äro all sann glädjes svurna dödsfiender, krypa fram ur sina mörka gömställen, sedan den kraft, som skulle segerrikt möta dem, försvunnit med glädjen. Lifsglädjen får icke gå i grafven, när barnskorna äro uttrampade, den bör blott fördjupas och förinnerligas och varda barnets ledsagarinna genom hela lifvet.

Därför skola vi håller icke förmörka vårt barns blick för hvad som är ljust och skönt eller sluta dess öra, utan öppna det för allt som är sant, ärbart, rättfärdigt, rent och älskligt.

Vi skola icke vingstäcka barnets friska, jublande glädje, hvilken, när den har sin rot i Gud, äger kraft att bära det helbregda öfver ungdomslifvets hotande fallgropar.

Men vi må akta på skilnaden mellan den sanna och falska glädjen, hvilka äro lika åtskilda som ljus och mörker, mellan den rena glädje, hvilken kommer barnets öga att tindra som en sol och

den unges hjärta att skälfa af hänryckning för allt, som är stort och godt — och den glädje, som *uppväcker* begäret och lidelsen och försvagar motståndskraften gent emot synden. Låt ditt barn fullt och helt glädja sig, men vakta det på samma gång för de förlustelser, hvilka skenbart kunna tyckas vara tämligen oskyldiga, men dock efterlämna tomhet i själen, emedan den glädje de bjödo var falsk.

Den sanna glädjen är lik ett mildt vårrägn, som gör jordmånen fruktbar för det nysådda kornet och ger den spirande brodden kraft att slå djupa rötter och förkväfva ogräset, under det den falska glädjen är lik en härjande vind, som förtorkar jordmånen, så att den späda, nyrunna brodden vissnar och ogräset tager herraväldet.

Barnets glädje måste vara en glädje i Gud. Allenast den glädje, som följer med en lefvande tro på Guds nåd, kan vara bärare af en lifsglädje, den där icke är beroende af ögonblickliga stämningar, skiftande tider eller växlande förhållanden, men är rik nog för att städse tillfredsställa hjärtats trängtan och fylla hela lifvet med ousinlig lycka. Denna glädje skall varda barnets styrka, så att det kan träda öfver ungdomens tröskel lik den, som segerviss drager ut mot sina fiender.

(Ur en dansk tidn.)

Guldkorn.

Människokärlek, människoförtroende utgår från det förhållande, hvilket äger rum mellan barnet och dess moder. Moderskärleken utvecklar i barnet kärlekens frö, så att det lär älska modern, därefter andra människor, lär lyda modern, därefter andra människor.

J. H. Pestalozzi.

En skola utan tukt är en kvarn utan vatten.

Johan Amos Comenius.

I ordning består styrkan.

Zacharias Topelius d. ä.

Några enkla råd till uppfostrare.

1:o. Undervisa dina barn genom undervisning och förmaning! Undervisa dem att de må få kunskap om sanningen och lifvet. Undervisa dem i Guds ord med förstånd, med måtta. Berätta för dem om Jesu lif och lära. Men undervisningen bör vara åskådlig och lättfattlig. Lärdomen bör gå till hjärtat. Tillämpa undervisningen genom allvarliga, hjärtliga förmaningar. Men allt, hvad i gören med ord eller gärning, det gören allt i Herrens Jesu namn!

2:o. Uppfostra dina barn genom eget föredöme! Exemplet verkar vida mer än ord. Barnen taga så lätt

efter, i synnerhet det onda; gif dem därför ett godt föredöme! Var deras förebild i gudsfruktan, kärlek, tro, tålamod och andra kristliga dygder! Men detta kan du icke utan allvarlig själfuppfostran, utan att själf gå som lärjunge i Guds skola. *Öfva dig själf till gudaktighet*, säger Paulus. 1 Tim. 4: 7. Föregå dina barn med godt exempel äfven uti allmänt mänskliga dygder, såsom måttlighet, nykterhet, flit, ordningssinne, höflighet, vänlighet med hvar man! Det goda föredömet skall locka barnen till att utöfva i lifvet den andliga kunskap, den föreställning om det goda, som de genom undervisningen inhämtadt.

3:o. Uppfostra dina barn genom tukt och eftersyn! Genom tuktan skall barnets vilja böjas till det goda, den naturliga egenviljan skall brytas, barnet skall lära sig handla efter en högre vilja, som fordrar ovilkorlig lydnad. Liksom frukten af förståndsundervisningen bör vara kunskap så bör frukten af viljans uppfostran vara lydnad och förmåga att göra det goda. Med tuktan böra enligt 2 Tim. 3: 16 vara förbundna bestraffning och upprättelse. Då blir det en tuktan i rättfärdighet. Straffets nödvändighet be-tingas af Guds helighet; men för sin kärleks skull vill Gud, att den bestraffade skall försonas, medan ännu tid är, skall upprättas till nytt lif. Upprättandet sker genom förlåtelse. Det är en af faderskapets gudomliga rättigheter att få förlåta. Agan bör vara måttlig, lämpad både efter förseelsen och den felandes personliga egenart. Agan bör ej alltid bestå i «stryk», ty det gifves många andra straffarter, som kunna komma till användning. Agan får ej ske i vredesmod, utan med allvar och kärlek. Uppföden edra barn i

tukt och Herrens förmaning! Uppföden dem under den trognaste vård till kropp och själ och under den trognaste eftersyn! Låten icke Herrens små lam löpa omkring utan skötsel och vård! Deras själar äro så dyrbara för Gud, ja äfven deras kroppar. Af vårdarens hand skola de utkrävas på domedag.

4:o. Uppfostra dina barn genom arbete! Människan är skapad till att arbeta. Arbetet vore för henne lika naturligt som att äta, att stå eller gå, om icke synden hade gjordt det till en plåga och vedermöda, som hon numera endast motvilligt underkastar sig. Därföre måste barnen sättas, d. v. s. med ett mildt våld tvingas till arbete, till dess de själfva lära sig inse dess nödvändighet och nytta. Men pröfven noga, hvad som passar för hvarje barn och för hvarje ålder! Faran af öfveransträngning är synnerligen stor. Var ej en tyrann emot de små, lär dem arbeta, innan du fordrar att de skola kunna det! Daglig öfning skall gifva färdighet. Genom arbete skall man förtjäna sitt bröd. Den där icke vill arbeta, han skall icke heller äta. Men man bör ej arbeta blott för sig själf utan äfven för andra. Lär barnen detta, att arbeta för andra, utan anspråk på lön! Berätta för dem, huru Kristus arbetat för oss! Det flitigt utförda arbetets möda betingar hvilans nödvändighet. Den flitiga behöfver hvila och har rätt att få hvila. Gud har också gifvit oss en särskild hvilodag. *Tänk på att du helgar hvilodagen!*

5:o. Lär barnen bedja! Bönen är såsom det kristliga lifvets andedräkt. I bönen tala vi med Gud och umgås med Gud. Umgänget med Gud och de himmelska tingen är

det bästa umgänget i världen. Lär barnen deltaga i föräldrarnes gudstjänst hemma och äfven i kyrkan, då årstiden sådant medgifver! Men tvinga ej barnen med våld till gudaktighetsöfningar, att de ej må blifva skrymtare! Lär dem morgonbön, aftonbön och bordsbön! Bed själf med dem, bed för dem dagligen, om de äro hemma eller borta; bed för dem ännu då de blifvit fullvuxna och flugit ut ur boet! Bönen är vägen till Guds fadershjärta, såsom Kristus har lärt oss.

6:o. Lär barnen försaka! Den naturliga människans själfviskhet undertryckes lätt genom försakelsen. Om du och lefver i goda omständigheter, så lär barnen ändå att undvara det ena och det andra! Sålunda motarbetas vekligheten. Kristi förmåga att försaka nådde gränsen för det mänskligt möjliga. Må vi hafva honom till förebild! Må vi lära att försaka af kärlek, ej blott af nödvändighet, såsom de fattiga! Försakelsen lär oss att fördraga lidande. Lid och umgäll såsom en god Jesu Kristi stridsman!

7:o. Uppfostra dina barn i kärlek! För kärlek äro de små helt och hållet skapade; för Guds och Jesu Kristi kärlek, för din och min kärlek. All vår undervisning, förmaning, bestraffning och tuktan bör vara genomträngd af kärlek, annars kallar Paulus oss en ljudande malm och klingande bjällra. Men då kärleken fordrar sjelfuppoffring, så måste vi äfven vara beredda att offra ända till vårt lif, för att barnen skola ärfva Guds rike.

Detta timliga, för hvilket människorna i allmänhet slita och släpa, är ju ett intet emot den eviga arfvedelen och är därför icke värdt offret af ett människolif. Men

om trogna föräldrar arbeta sig till döds för att skaffa barnen mat och kläder, huru mycket mer borde de icke vara beredda till samma offer för deras själar! Älsken dem, såsom Kristus älskade! Han sade åt Petrus: *Simon Jona, älskar du mig — så fød mina lam!* En innerlig och from kärlek till barnen är icke möjlig utan kärlek till Gud och Kristus. Älsken honom, som först har älskat oss och gifvit sig själf ut för oss!

8:o. Uppfostra dina barn med tålamod! Den mänskliga utvecklingens gång är långsam. Uppfostraren måste hålla jämna steg med denna. Men tålamod göres eder behof häruti. Tålamod öfvervinner svårigheterna. *En tålig man är bättre än en stark man.* Ordspk. 16: 32. *En tålig ande är bättre än en hög ande.* Pred. 7: 9. *Tålamod gör förfarenhet, förfarenhet gör hopp, och hoppet låter eder icke komma på skam.* Rom. 5: 3, 4. Ja. Herren styre edra hjärtan till Guds kärlek och till Kristi tålamod! 2 Tess. 3: 5. Det goda frö, nedlagt i barnasjälen, måste få hafva tid till att växa, först till att gro, så till att spira upp, tillväxa, knoppas och blomma, innan det kan begynna bilda frukt. Så varen nu tålige, mine bröder, till Herrens tillkommelse! Si åkermannen väntar efter jordens kostliga frukt, tåligt bidande den tid, då hon (jorden) får arlaregn och serlaregn. Jak. 5: 7.

9:o. Uppfostra dina barn med glädje! Huru mödosamt uppfostrarens embete må vara, tänk dock på att embetet är dyrt i Guds ögon! Är det icke en härlig lott att få samla själar till Guds rike? Men det är väl sant, att utan detta syftemål uppfostrarembetet är tungt och bittert.

Men varen glada i hoppet, glädjens och fröjden eder, ty eder lön är stor i himmelen! Där skola alla tårar aftorkas; där skall man med glädje uppskåra, om man nemligen varit trogen i det lilla. De lärare, som hafva undervisat många till rättfärdighet, skola lysa såsom stjärnor i evigheters evighet.

Pedagogiska guldorn.

Förtroende för skolan, tålamod och arbete och ihärdigt bemödande för att göra skolan till hvad hon bör vara — se där hvad som först och främst behöfves. Tungt ligger okunnighetens mörker ännu öfver hela stora bygder och deras invånare. Det går icke lätt för ljuset att genombryta det mörkret. Må man besinna detta och icke endast vänta, att fordringarna och förhoppningarna skola vara uppfyllda i samma ögonblick de uttalas eller arbetet därför nyss begynt. Endast på det sättet skall man göra folkskolan och hvilken annan som helst stor och viktig inrättning rättvisa.

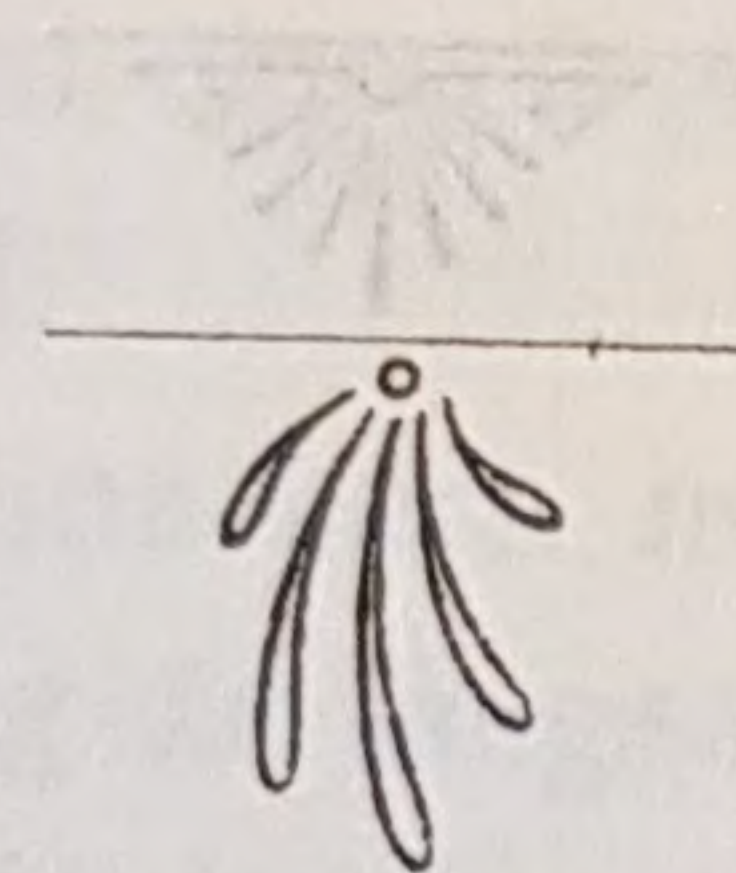
Olof Eneroth.

Själen — det är människan. Förädla själen, lyft den till högre kraft, ljus och adel — och själfva människan förädlas. Utan att själen går framåt, är intet verkligt framåtskridande tänkbart; och medlet därtill ligger nära till hands — det är: *tänka*, vare sig sysselsättningen är att plöja jorden eller att observera stjärnorna.

William M. Thayer.

Aktas icke skolan i hemmet, ser familjen däri icke annat än ett medel, hvarigenom barnen kunna, såsom man säger, komma sig upp i världen, så blir bildningen tom flärd, sanningen en betydelselös läxa, hvilken icke betraktas annorlunda än som ett nödvändigt ondt. Ungdomens hjärta förkrymper, dess förstånd förvrides, egoismen tar öfverhand. Skolans arbete blir utan frukt. Hennes sträfvan att förädla känslan och ingifva kärlek till vetande, sanning och rätt är förgäfvad.

Z. J. Cleve.

Uppfostran är en konst.

DEN snillrike författaren Rousseau säger i sin bok Emil: »Uppfostran är en konst». Tanken är emellertid icke egen för denne pedagog. Den hade blifvit uttalad långt före honom af kyrkofadern Gregorius som yttrar: Det är alla konsters konst att bilda människan, ty hon är den mångsidigaste och gåtfullaste af alla skapade »varelser». Nyare tiders pedagoger ha ofta uttryckt sig på samma sätt. Uppfostran är en mycket svår konst, kanhända den svåraste, ty uppfostraren har icke att bearbeta marmor utan ett lefvande materiel hvilket icke blott bearbetas af en hand, faders och modershanden, utan hvilket äfven röner inflytelser från många andra. För att konstnären skall t. ex.

i marmor kunna utmäjsla en bild, kräfvad bland annat, att han noga känner till denna bergarts egenskaper. »Vårt egentliga studium», förklarar Rousseau, är studiet af människan och det mänskliga lifvet. Psykologien anses också numera såsom en af pedagogikens viktigaste hjälpvetenskap.

Uppfostraren måste studera sig in i barnanaturen och hvad mera är, i det enskilda barnets natur. Det är icke nog att känna barnanaturen i allmänhet utan uppfostraren måste särskildt känna naturen hos just den individ, hvars uppfostran det är fråga om. Det gifves nämligen icke något barn, som i sig innefattar alla andra barns egenheter, eller med andra ord, det gifves icke något typiskt barn. Uppfostringskonsten består fördenskull däri, att man lär sig studera barnanaturen i allmänhet samt vid förekommande fall, hvarje individ särskildt. Sedan detta skett och man lärt känna de egenheter, krafter, anlag och böjelser som förefinnas hos den, som skall uppfostras, gäller det att därefter rätta behandlingen för att nå det åsyftade målet. Den, som ej kan detta, passar ej till uppfostrare.

Men konstnären måste icke blott känna sitt materiel, han måste äfven hafva ett ideal, hvilket han söker förverkliga samt under sin verksamhet noga fasthålla detta ideal, om hans konstverk skall lyckas. Ju upphöjdare detta ideal är, desto svårare är det för konstnären att närmelsevis nå detsamma. »Uppfostrarens konst är den högsta konst, emedan han uti sitt materiel skall förverkliga den högsta idé, skall i barnet dana Guds beläte», säger den tyska pedagogen Schumann. Denna Guds likhet kan människan

icke vinna utan i gemenskap med Gud: »Detta är det eviga lifvet att de känna dig, den ende sanne Guden, och den du har sändt, Jesus Kristus. Detta är uppfostrans mål.»

Efter en föreläsning af Direktör
Otto Salomon.

Pedagogiska guldkorn.

Det är svårt att få de barn arbetssamma, som af naturen hafva anlag för lättja, menar man. Ja, utan tvifvel, ty anlag för det onda eller dåliga äro svåra att öfvervinna. För min del tror jag dock, att få barn, ganska få barn af naturen äro lata. De blifva det ofta genom oriktig ledning, otillräcklig föda, dåliga exempel och ofta äfven af öfveranstängning och klen fysik. Men oftast är det bristande ledning, som framkallar lättjan. Jag har aldrig sett ett barn, som ej försökt sysselsätta sig.

Matilda Langlet.

Bildningen kan vinnas icke endast genom läsning af böcker. Att vara *en* med i lifvet, att deltaga i dess omsorger, arbeten och sträfvanden utöfvar ett mäktigt bildande inflytande på den, som deltagar däri med öppen blick och vaket sinne. Men att öppna blicken och väcka sinnet, därtill bidrager i hög grad undervisningen, där den rätt ledes, äfvensom läsningen på egen hand, då man lärt att läsa med förstånd.

Karl Kastman.

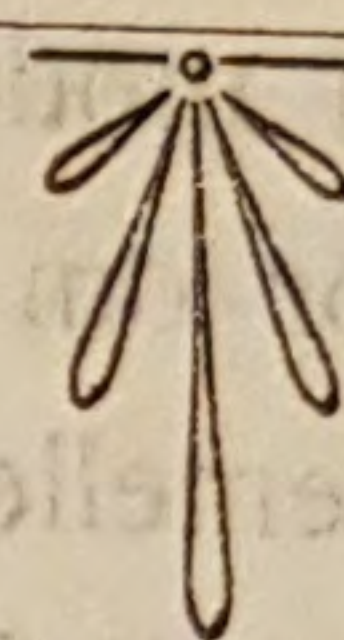
Den, som vill varaktigt och med framgång verka för mänsklighetens lycka, skall i första rummet arbeta för familjen och genom den samma.

Fr. Fröbel.

* * *

Ett straff utan visdom, allvar, hjärta och bön är ej till nytta.

Fr. Ahlfeldt.

En moders kärlek.

AF all jordisk kärlek finnes ingen så uthållig som en moders. Det kan icke om någon jordisk kärlek sägas såsom om en moders kärlek: »Den tål allting, den hoppas allting, den vänder aldrig åter.» Hvad moderskärleken var för Jesus såsom son, därom kunna vi föga orda. Men hvad vi veta är, att hans utveckling här nere såsom människoson skedde under en kvinnas ögon, leddes af en kvinnnas hand. När det heter, att han växte till i visdom, ålder och nåd för Gud och människor, var modern det medel, hvarigenom han såsom människoson alltmer fick sina ögon öppnade för den värld, i hvilken han inträdt. Och om Marias vård om barnet Jesus hafva vi säkerligen alla den föreställningen, att den var allt, hvad en moders

kärleksfulla vård kan vara. Denna hennes moderskärlek förblef sig lika under alla växlingar och lyste särskildt fram i sonens svåra stunder.

Mina vänner, bland de skatter, som Gud har gifvit oss, är den att hafva ägt eller ännu äga en moders kärlek icke den minsta. Och jag vill till hvar och en ibland eder säga: Tänk därpå, att en moders uppgift är en helig uppgift! Allt, som hindrar en moder från att utföra denna sin uppgift, är af ondo och bör om möjligt undanröjas. Våra samfundsförhållanden äro emellertid sådana, att de tvinga mången moder att lämna sitt hem och sina barn för att förtjäna brödet åt dem och sig. Men detta är onaturligt och emot Guds vilja och det gäller, att vi vakna upp öfver den fara, som hotar samhället, då modern tvingas att bortafån hemmet bidra till familjens underhåll och således icke kan taga vård om de barn, som äro henne anförtrödda. Det dyrbaraste kapital, ett samhälle äger, är dess män och kvinnor, icke dess silfver och guld, icke dess hus och åkrar, icke dess grufvor och stolta skepp. Men hvem är det, som bildar männen och kvinnorna? Det är modern. Åt henne är gifven en spira, som endast af hennes hand kan föras. Släpper hon den spiran, kan ingen taga upp den. Mannens hand duger icke att föra den. Modern är det, som fostrar barnen. Modern är det, till hvilken samhället har att se upp, när det gäller att få män och kvinnor, som kunna uppbära det, som redan blifvit oss gifvet och som skola föra det längre fram i en sund utveckling. Modern är det uppväxande släktets fostrarinna icke blott i den meningen, att det är hon som skall taga hand om

barnen i rent lekamligt och fysiskt hänseende, utan afven i den meningen, att det är i hennes hand, som barnens andliga utveckling är lagd. »Det skall krökas i tid, som krokigt skall blifva», heter det. Och att så mycket är annorlunda, än det bör vara hos de unga, kommer sig bland annat däraf, att modern antingen icke kunnat uppfylla sin plikt eller också försummat att uppfylla den. O, moder, moder, till dig vill jag säga ett ord i dag: Din största och förnämsta uppgift i lifvet är att taga hand om dina barn!

Maria invigde sitt lif åt Jesus. För hans skull lämnade hon Egypten, för hans skull bosatte hon sig i Naseret, fastän hon hellre velat bo i Betlehem. För hans skull vakade, kämpade och bad hon. En moders uppgift är att lefva för sina barn.

Vi klaga ofta öfver, att i vårt samhälle finnes så mycken förvildad ungdom; vi tala om ligapojkar och ligaflickor. Men undersöka vi närmare förhållandet skola vi finna, att orsaken till, att det finnes sådana arma förvillade, är den, att de saknat en moder. Många af dessa barn hafva aldrig ägt ett verkligt hem, där moderskärlek och modersomsorg mött dem. Deras hem är egentligen på gatan. Hvad de kalla hem, är blott en plats, där de få intaga en eller två måltider under dagens lopp och där de i bästa fall få tillbringa nattens timmar. Vilja vi, att det uppväxande släktet skall blifva ett förhoppningsfullt släkte, då gäller det för oss att fästa vår blick på mödrarna och hjälpa dem att kunna ägna sig åt den heliga uppgift som är dem anförtrödd. Du, som är moder, hvarje gång Marias

bild står inför dig och du kommer ihåg, huru hon vigde sitt lif att vara Jesu moder, må hon också tala till dig om, att den dag, då du blef moder, vigdes du af Herren för den uppgiften att lefva för ditt barn. Jag rädes icke för det moderna ropet om kvinnans rättigheter. Jag oroas icke för att den dag möjligen skall komma, då kvinnan såsom mannens fulla jämlike skall ställa sig vid hans sida i arbetet och med honom dela makten. Men jag säger tillika till hvarje kvinna, som är moder: din förnämsta uppgift är att lefva för dina barn. Du har i hemmet en uppgift, som ingen annan kan fylla. Vi män duga icke därtill. Vi kunna icke ersätta modern. Hon och hon allena kan göra hvad som måste göras för det uppväxande släktet, om detta eljest skall blifva, hvar det bör blifva.

Ord till mödrar.

Af P. M.

I.

Framtidens gestaltning torde ligga lika mycket i mödrarnas som i de stora statsmännens och forskarnes händer.

Moderskallet kräfver, om det rätt skall fyllas, en större själfupppoffring än något annat, men ingen lycka torde heller vara mera värd än modersglädjen.

Modersglädjen är den första gryningen af en ljusare framtidsdag, full af löften och förhoppningar.

Ur "Till Föräldrar".

Den, som försummar en moders plikter för att ägna sig åt fåfänglighet och världsväsende, har själf afhändt sig de rikaste möjligheterna till utvecklingen af sin egen personlighet.

Är du en lycklig moder, så låt för öfrigt alla världens olyckor drabba samman öfver ditt hufvud! Hvad mer om du också dignar under deras tyngd! Du har ju gifvit af ditt lif åt framtiden. En väl fylld modersgärning lefver.

Gif dina barn minnet af en god moder, och du har gifvit dem ett värn i frestelsen eller en större möjlighet till upprättelse, om något af dem faller. Långt sedan dina ögon brustit, skall minnet af en moders varma blick följa dem ut i en kall och kärlekslös värld. Äfven sedan dina händer domnat för alltid, skola dina barn välsigna dig för den mjuka vård, du ägnat dem i deras lefnads morgon.

Arbete och karaktärsutveckling.

VERKSAMHET är naturlig för barndomen; det är naturens egen anordning till befordrande af barnets tillväxt och hälsa. Detta barnets behof af verksamhet måste beständigt yttra sig på ett eller annat sätt, och det kommer an på föräldrarna, huruvida barnet i detta afseende skall öfverlämnas åt sig själf att sörja för tillfredsställande af denna verksamhetslust, hvilken i så fall oftast ger sig utslag i hvad man i allmänhet kallar odygd.

De barn, som göra mäst förtret, äro oftast sådana, som besitta öfverflöd af verksamhetslust och lifskraft, hvilken måste tillfredsställas genom kroppsöfningar eller verksamhet af ett eller annat slag, sådana som otvifvelaktigt alls icke skulle vålla någon förtret, om detta deras naturliga behof ledes in på rätt bana.

Med andra ord: odygd af barnet kan sägas vara verksamhetslust, utöfvad på ett förvändt sätt.

Lek betraktas som barndomens naturliga element, men både arbete och lek äro nödvändiga för grundläggandet af en harmonisk karaktär.

Det är en allmän åsikt, att arbete icke är af stor betydelse vid barnens utbildning och utveckling, utom för så vidt som det är nödvändigt för att skaffa dagligt bröd, och att, om de icke sedan på grund af omständigheterna blifva tvungna att arbeta, det icke är af någon särskild

betydelse för dem att lära det, åtminstone icke under de första 20 åren af deras lif.

Barndomen och ungdomen betraktas af många som en tid, då skolgång och nöjen äro de viktigaste. Man hör mödrar säga: »Jag vill, att mina barn skola hafva en behaglig tid och njuta lifvet medan de äro unga. Besvärigheter komma tids nog, när de bli äldre.» Men detta är ett stort fel! Kunnen i icke inse, att när barnen sålunda få lof att tillbringa sin barndom och ungdom med riklig fritid och sysslolöshet, så är detta just ägnadt att göra lifvet till en börda för dem, när de bli äldre?

En stor del af den fara, som i våra dagar hotar de unga gossarne och flickorna, ligger i bristen på undervisning i att arbeta.

Hemmet, där de tillbringa tiden utan något att taga sig för med, mister sin dragningskraft för dem, och de gifva sig af åt andra håll för att finna sysselsättning och nöje; de ströfva omkring på gatorna och i parkerna, vid stationer, i butiker och på andra offentliga platser; de gå öfverallt och hvar som helst, blott de kunna finna något, som kan upptaga deras tid och uppmärksamhet.

De tanklösa mödrarna, som själfva ha tiden fullt upptagen, ana icke, huru mycket barnens verksamma sinne och hjärna behöfva sysselsättning, och de betänka icke, att om de unga ej hållas sysselsatta med det, som är godt, komma de att befatta sig med det, som är dåligt. Sålunda fritaga de barnen från så mycket ansvar och arbete, som det genom själfuppooffring på något sätt är dem möjligt,

och barnen få drifva omkring utan något annat mål i lifvet än att fördrifva tiden.

Om ett barn får växa upp så att säga på vinst och förlust och i sin ungdom tillbringa mästa tiden i sysslöshet, blir det en vana, som blir så rotfast i de ungas karaktär, att den antingen icke alls eller endast med största besvär kan öfvervinnas. O, att mödrarne kunde förstå, att det är lättare att dana en riktig karaktär från början, än att senare förbättra den, och att om det än tager mycket arbete och tålamod och mycken tid att uppfostra ett barn på rätta vägen i de första lefnadsåren, så kräfves därtill dock på intet sätt mera tid eller mera tålamod än till att i senare år leda det bort från dåliga vägar in på den rätta.

Det är icke på grund af brist på villighet från barnens sida, som deras utbildning i detta afseende icke påbörjas tidigare, utan på grund af brist från moderns sida på villighet, stundom på oförmåga att undervisa den lille och stå honom bi i hans ifriga eller mindre väl lyckade sträfvanden.

Hon säger ofta, att det vållar henne mer besvär att lära barnet att utföra arbetet än att göra det själf. Detta är sant, men hon bör ihågkomma, att det icke blott gäller hennes egen bekvämlighet, utan ännu mer hennes plikter mot barnet och hennes ansvar inför Gud för den rätta utvecklingen af barnets karaktär.

Allt arbete, som barnet kan läras att göra väl och på rätt sätt, bidrager till karaktärens utveckling.

Den frågan, som barnet så ofta kommer med: »Mamma hvad skall jag göra?» visar, att de små ledsna vid att

vara sysslolösa. Men när de komma med en fråga som denna, skickor modern bort dem med ett »gå ut och lek!» eller dylikt.

Det är godt och nödvändigt, att barnen tillbringa mycken tid utomhus, men att sålunda skicka dem ut dag efter dag med blott uppgiften att leka och tillbringa tiden efter eget godtfinnande, är icke alltid bra.

Jag skulle hålla det för den sällaste dagen i min lefnad, om jag finge se uppfostran i godt flor.

Gustaf III.

Hur kan man uppfostra ett barn väl, om man icke själf är väl uppfostrad?

Rousseau.

Hvarje människa är produkten af sina barndomsintryck. Öppna och vidga därför barnets blick i hemmet för det verkligt goda, sanna och sköna.

Pedagogiska guldkorn.

Hvad är det väl undervisningen skall bibringa? Icke *kunskaper* i första hand, utan *begär* efter kunskaper. Hafva vi en gång blott brakt en människa i rörelse, i självverksamhet för vinnande af kunskaper och förökadt mått af vetande, så är hufvudsaken gjord, då skaffar hon sig nog vetande; men hafva vi genom en öfverdrifven undervisning kväft hennes lust till själfarbete, då blir hon också snart oduglig till och med att använda de kunskaper, hon en gång erhållit.

V. Rudin.

Lillgamla barn likna rosor, dem man för tidigt och våldsamt öppnat af otålighet att få se deras skönhet; de likna blommor, i hvilkas botten en skadlig mask förtärande gnager.

Heinrich Schröer.

Öfverdrift liknar ett rep, ju mer det sträcket, ju svagare blir det.

Om föräldrars samtal i barnens närvaro.

Af L. Kellner.

FÖRÄLDRARS samtal i barnens närvaro äro af det mest afgörande inflytande, och detta desto mera, ju mindre man därvid fäster sig vid deras närvaro.

I dylika samtal uppenbara föräldrarna icke sällan öppet och troget hjärtats hemligaste tankar och känslor, sina egentliga grundsatser och böjelser samt sina häraf flytande önskningar och förhoppningar.

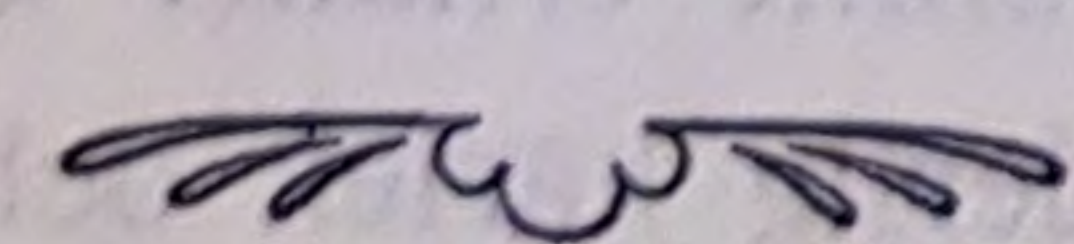
Barnen tyckas ofta vid dylika tillfällen vara förströdda, ouppmärksamma eller fördjupade i andra saker, men man misstager sig för det mesta häri och kan i allmänhet vara fast öfvertygad om att de icke förlora ett enda ord utan inpräglade allt djupt i sin själ. Under det vi ej kunna undgå att finna, att våra afsiktliga lärdomar ofta åhöras blott med halft öra och snart förgätas, inrista sig däremot sådana samtal ofta djupt i barnens hjärtan, och jag tror mig kunna påstå, att deras allmänna karaktär väsentligen medverkar äfven till barnets karaktärsbildning, ja, till dess hela framtida lifsriktning. Är andan och själen i dessa föräldrasamtal riktad endast på det yttre och materiella, på världens nöjen och förströelser, och vända sig samtalen omkring dessa som hufvudpunkter, då kan man vara säker om att äfven barnets sinne erhåller en sådan riktning. Så skall känslan af broderlig kärlek och kristlig mildhet där

finna en föga fruktbar jordmån, hvarest barnen jämt och ständigt höra endast den skarpaste kritik öfver medmänniskors fel och svagheter, och där de märka, att skoningslöst klander utgör föräldrarnes käraste samtalsämne.

Äldre personers samtal i barnens närvaro böra vara sådana, att de bidra till att värma deras hjärtan för religionen, för allt ädelt och heligt samt gifva dem den riktning, som skyddar för låghet och varaktigt förlämnar renhet och en upphöjd karaktär åt lifvet.

Till den för lärare och lärarinnor så önskvärda medverkan med skolan från hemmets sida hör, att föräldrarne hysa aktning för henne och visa detta i sina samtal och genom sina handlingar. Däri ligger hufvudmedlet för att sporra barnen till punktlighet och ordning i skolan, till lydnad och vördnadsfullt uppförande mot lärare och lärarinnor och slutligen till flit och uppmärksamhet.

Må vi icke glömma, att vi genom att klaga öfver skolan och klandra den i barnens närvaro endast göra ondt. Säger du, att läraren ej förstår sig på att sätta sig i respekt, så kan du vara förvissad om, att din son skall blifva ännu mera tilltagsen och trotsig. Säger du, att lärarinnan gifver för långa och svåra läxor, så undra ej, om din dotter strax börjar att göra sitt arbete endast till hälften. Och påstår du slutligen, att läraren ej har någon metod, och att barnen således ej kunna rätt lära sig någonting, så var öfvertygad om att de små härigenom skola anse sig ha fått rätt att vara lata och ouppmärksamma.

Guldkorn.

Leken är barnets naturliga vilkor för utveckling. Det är då man genom en förtidig och tillkonstlad uppfostran redan försvagat kroppen, man måste söka hjälpa saken genom gymnastik. Det är icke, som man säger, den naturliga kraften man söker utveckla, utan det är en hotande eller redan befintlig sjukdom man vill motarbeta eller bota. Det är ett begånget misstag man vill bota genom ett nytt; ty barnens lek är den naturliga gymnastiken. Den gode guden har ej hittat på gymnastiken och allra minst för att ersätta leken och friheten.

Onkel Adam.

Uppfostrarens konst är i själfva verket så stor och beroende af så många faktorer, att, då han verkligen i någon betydligare mån lyckats lösa sin uppgift, han har skäl att, såsom krigaren efter vunnen seger, sjunga sitt te deum.

Gustaf Nyblæus.

Inled icke ditt barn i frestelse!

MIN vän! Du vill ditt barn väl. Ömt har du vårdat det från dess första dag. Mången natt har du vakat, mycken möda har du utstått, mångt oskyldigt nöje har du nekat dig själf för dess bästa. För det bär du utan knot dagens tunga och hetta. Gärna arbetar och sparar du, kanske lider du äfven brist, blott ditt barn har mat och kläder, rum och värme, blott det får lära och inhämta kunskaper, blott det blir en duglig människa.

Då ditt barn växer och blomstrar inför dina ögon, klappar ditt hjärta af den renaste fröjd, en människa kan känna. När du ser dess kinder färgade af hälsans rosor, när du hör det med glädjestrålände ögon berätta om sina fröjder, betraktar du det med stolthet. Du lefver dess lif, du känner ditt hjärta fäst vid ditt barn med en kärlek, större än du med ord kan uttrycka. Du är färdig till allt, allt, som dess bästa kräfver.

Men du får icke alltid behålla ditt barn hos dig. Det måste, likasom alla andra, en gång lämna föräldrahemmet och begifva sig ut i världen. Världen är stor och farlig. Mången har gått ut i den oskyldig, frimodig, rik på förhoppningar och goda föresatser likasom ditt barn, men det oaktadt gått vilse och omkommit eller återvändt krossad, eländig och fördärfvad. Du vet det, och därför är ditt hjärta tungt i skiljsmässans stund. »Huru skall det

gå mitt barn där ute i världen?» — den frågan oroar städse ditt sinne. Skall det kunna förblifva på den rätta vägen? Skall det kunna undfly dåligt sällskap? Skall det kunna bevara sin heder och sin oskuld vid alla frestelser, som möta? Du kan ej frigöra ditt betryckta sinne från dessa bekymmer. Och då det någon gång kommer hem för att besöka dig, granskar du dess utseende och dess hållning, du söker läsa i dess öga, hvilket vittnesbörd det bär. Om du ej märker något oroande, är din glädje rikare än någonsin; men ve, om du ser det stämplat af världens förförelser och förvillelser!

De faror, för hvilka ditt barn är utsatt i världen, äro lika många som de onda böjelserna i människohjärtat, och det är fruktlöst att söka ett medel, som med ens kunde besvärja dem alla. Men har du någonsin betänkt, hvilken frestelse det är, som lättast kommer svaga naturer att falla, som leder de flesta in på orätt väg och äfven i vårt land årligen för tusende ungdomar i fördärfvet? Hvad heter denna frestelse, om den ställes inför dina ögon i all sin fulhet, utan någon försköning? Dess namn är: *dryckenskap*.

Så länge man vet om en ung man, att han icke dricker, hvarken hemligt eller offentligt, hoppas man merendels godt af honom; men så snart man får höra, att han har böjelse för denna last, skaka människorna betänkligt på hufvudet, om också ännu intet annat ondt hörts om honom. Ty en hvar vet, huru dryckenskapen förr eller senare för med sig vårdslöshet, lättja, skörlefnad, sjukdom, oärlighet, brott, vanvett och slutligen för tidig död — alla

de värsta plågoris, hvaraf mänskligheten hemsökes. Den dryckenskapslasten en gång fått i sitt våld, han har förlorat lycka och frid, krafter och hälsa, heder och samvete: allt tillintetgör denna hemskaste bland alla hemska lidelser. En eländigare, mera beklagansvärd varelse än drinkaren finnes icke på jorden.

Och hvem är skyddad för denna förfärliga last? Förklädd till ljusens ängel smyger den sig lömskt på sitt offer och bedårar det — men efteråt »stinger den som en orm». Med förskräckelse se vi den ena efter den andra af våra bekanta, af våra vänner, kanske medlemmar af vår egen familj falla ett rof för densamma, och om vi än gräte blod, är det ej många vi kunde rädda. Hvem borgar för att icke ditt barn, detta oskyldiga, blomstrande, kärleksfulla barn, hvilket nu är din stolthet och glädje, att icke också det en gång råkar ibland drinkarnes antal och för dig med sorg i grafven?

Min vän! Du, som gjort så mycket för ditt barn, som ej skytt något arbete, någon möda, något offer för dess bästa, har du gjort något för att skydda det för denna frestelse? Du har sökt uppfostra det till sanning och gudsfuktan, till arbetsamhet och måttlighet, till att undfly det orätta och att lyssna till samvetets röst — svarar du kanske. Hvad annat kan man väl begära?

Inled icke ditt barn i frestelse!

Betänk, huru hvarje usling, hvilken blifvit drinkare, begynt sin väg! Han såg kanske redan som ung starka drycker begagnas i sitt hem. Han såg sin egen far för-

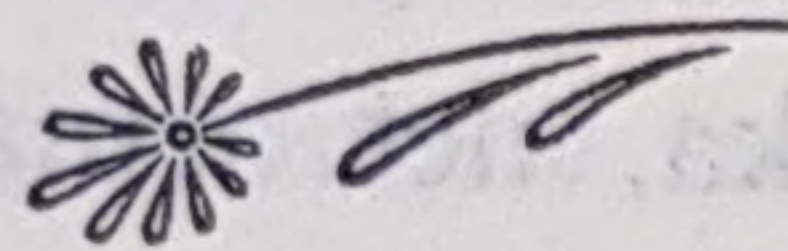
tära sådana, han såg sin egen mor bjuda dem åt husets gäster. Då det var fäst i hemmet — glädjefäst eller sorgfäst, det var likgiltigt — såg han alltid rusdryckerna inne i hedersplatsen. Med dem i hand mottogs barnet vid sin födelse till världen, med dem i hand följdes den döde till grafven och evigheten, med dem i hand bekräftades lifvets heligaste löfte i äktenskapet. Alla, hvilka han hedrade och aktade, njöto af dem. De, af hvilka han minst kunde motse frestelse till det onda, hans egna föräldrar, satte kanske glaset i hans hand och uppmanade honom med ord och exempel att höja det till sina läppar. Hvad annat kunde han tänka, det arma barnet, än att det var aktningssvärdt och manligt att vänja sig vid detta bruk? Hvad annat kunde han ute i världen än följa den sed han lärt i sitt hem? Han drack ett ock annat glas i glada sällskap, såsom andra gjorde, utan att ana, hvilket sorgligt slut den leken en gång skulle få. Och så bedrogs han af vinet. Han visste knappt, när han öfverskred gränsen, när han blef räknad ibland drinkarnes antal. Men det blef han, och mörk som natten blef därefter hans lefnadsdag.

Och därför då jag hör glasen klinga och ser vinet gnistra, uppfylles mitt hjärta af sorg. Oafvisligt framträda för min syn alla de olyckliga, eländiga drinkare, hvilka ligga längs våra städers gator i smuts och dy för fötterna på människor och hästar eller sitta inspärrade såsom brottslingar i fängelse eller såsom dårar på dårhus eller i förtid blifvit sänkta i drinkarens beklagansvärda graf. Då jag ser omkring mig denna glädje vid glasen och tänker på dessa människosläktets olycksbarn, vaknar ovillkorligt i

mitt hjärta den tanken: där är slutet, och här är början, där är skörden, och här är sådden.

Det är hårda ord, jag vet det, men äro de icke sanna? Och om de en gång äro det, så frågar jag vidare: kan någon människa, som behjärtar saken, förmå sig att med ord eller exempel uppmäna sina barn eller andra faders och mödrars barn att höja till sina läppar dessa drycker, som för dem äro värre än det värsta gift?

Mikael Johnsson.

Ett godt hem.

Af Zacharias Topelius.

*Hvarhelst din väg i världen går,
Din rot är, där din vagga står.*

DET finns många olika hem i världen: fattiga, rika, lyckliga, olyckliga; — hem med kärlek, men utan förstånd och hem med förstånd, men utan kärlek. Jag vill af egen erfarenhet berätta något om ett godt hem, som förenade hjärtats och erfarenhetens bästa företräden, ett hem, där, såsom aposteln säger, »rättfärdighet och frid kyssas».

Vi voro två barn i detta hem, en bror och en två år yngre syster — visst inga mönsterbarn. Vi hade våra fel och våra onda böjelser, vi som andra. Hvem säger, hvad det blifvit af oss, om vi fått uppväxa i ett hem, där Gud är glömd, och där barnen lämnas till pris åt alla världens vindkast? Ett barns hjärta är den fruktbaraste af all åkerjord. Där strö alla vindar goda frön, onda frön, och hvar- enda frö slår rot och blir en planta för lifvet.

Vårt hem var icke fattigt och icke rikt. Vi tackade Gud för dagens tarfliga bröd och begärde ej mer. Morgon och afton bådö vi en kort bön: »Gud, som hafver barnen kär», eller, när vi om kvällen voro trötta och sömniga: »Gode Jesus, låt din ängel vaka öfver oss, när vi sofva!» Så kär var den bönen för oss, att när någon motgång hände oss om dagen, eller när vi sofvo illa om natten, sade vi till hvarandra: »Det var, för att vi glömt vår bön!» Några gånger om året, vid de stora högtiderna, fingo vi följa våra föräldrar till kyrkan och förstodo ej mer, än att orgeln sjöng Guds lof med människoröst, och att ljusen vid julottan tändes till Frälsarens ära. Med Jesus voro vi tidigt förtrogna, för att han varit ett barn som vi. Långt senare klarnade för oss Gud i sin allmakt och Jesus på korset.

Vår fader var läkare och en af dem, som hållre anlitade naturliga läkemedel än medikamenter. Barnen skulle hafva ett ljust rum, lagom värme, frisk luft, rent linne och ofta bad. »Hela lifvets hälsa», sade min fader, »beror på att barnens mage och lungor vårdas i deras späda ålder.» De fingo ej välja mat, de skulle äta den enkla kost, som

bjöds dem, och det, som ej behagade dem vid middagen, skulle sparas till mellanmålet klockan 5 e. m. Från fem års ålder skulle de småningom hårdas. De skulle efter badet få en öfversköljning med kylslaget vatten; de skulle ej steka sig vid brasorna; de skulle vänjas att tåla vinterköld utan vantar och öfverplagg; de skulle, sommar och vinter, helst leka i fria luften; de skulle lägga sig tidigt och sofva 9 timmar om natten; de skulle aldrig sitta för länge stilla vid boken eller vid handarbetet.

På samma gång skulle dessa veka barnasjälar ställas för lifvets plikter. Första regeln var *lydnad*. Vi hade mycken frihet och omgåfvos af mycken kärlek, men lyda skulle vi. Olydnad straffades vanligen med arrest, likväl icke i mörkt rum, eller med förlusten af något vantadt nöje. Värre var det med *osanning*, ty med rätta ansåg min fader lögnen i barnaår vara första upphofvet till all falskhet, all oärlighet, all förnedring i en senare ålder. Vi frestades, vi som andra, mången gång till nödlögner och undanflykter, men för detta — och för detta enda — kom obevekligen riset, ända till dess att vi voro 10 år gamla. Dåmera behöfdes, när frestelsen kom, endast en sorgsen, förebrående blick af fader eller moder för att jaga blygselns rodnad på våra kinder.

Vårt hems rikedom var barmhärtighet. Ingen tiggare gick därifrån utan bröd, ingen sjuk utan läkareråd. Mången skulle tyckt detta vara kärlek nog, men så tyckte icke min fader. Vi skulle ännu därtill lära oss den svåraste af alla konster, den att böja vår egen vilja, att *försaka oss själfva*.

Jag har i 8:de boken af *Läsning för Barn**) berättat några af dessa försakelseöfningar, hvilka fortforo under hela vår barndom och mången gång kostade tårar. Om kärleksfulla föräldrar visste, huru dessa frivilliga försakelser utbildade viljekraften, och huru många sorger med dem besparas deras älskade barn, förvisso skulle de som jag välsigna de tårar, som burit en så varaktig frukt för lifvets lycka.

Barn göra efter allt, hvad de se och höra. Vi bodde icke i ödemarken, det var icke lätt att utestänga dåliga inflytanden från andra håll, och det lyckades icke heller alltid. Våra föräldrar gjorde, hvad de förmådde. De valde med omsorg barnens umgänge. Barnen fingo ej vara närvarande vid stort folks ofta lättsinniga prat och skvaller om frånvarande. Ingen träta, intet Guds namns missbruk, än mindre en svordom, fick höras i vårt hem. När den tiden kom, att barnen begärligt slukade allt, hvad de öfverkommo att läsa, gömdes det dåliga undan, så länge detta var möjligt. Jag önskar, att det varit möjligt en längre tid, än det verkligen var, ty det är sorgligt att se, huru i våra dagar mången barnasjäl förgiftas af dåliga böcker och dåliga tidningar.

Arbeta skulle vi, om också blott med att fläta pappersremсор, tälja en sprättbåge eller hjälpa till i potatislandet. Min fader hade ett latinskt ordspråk: *nulla dies sine linea*, ingen dag utan en rad, ingen dag utan att uträtta något. Ordet »tidsfördrif» kunde han icke tåla. »Huru vill man»,

* Moppe, sid. 91.

sade han, »fördrifva något så dyrbart och oersättligt som tiden — det ämne, hvaraf lifvet är gjordt?»

Goda sagor fingo vi höra, trollsagor, men inga spöksagor, och tröttnade ej att höra dem om och om igen. Vackra visor lärde vi oss. Vårt hem älskade vi som vårt lilla fädernesland, och vi förestälde oss, att den sotige smeden och den flitiga torparhustrun, våra grannar, voro vårt folk. Fylax, vår hvita pudelhund, lärde oss älska djuren. Vi fångade som andra lättsinniga barn talgoxar och grönsiskor, men när de dogo i buren, grep oss samvetet, och vi begrofvade dem gråtande, med ett kors på grafven. Naturstudier hade alltid varit min faders älsklingsämne. Icke alla barn få som vi bevittna försök med elektricitet, magnet och optiska färgbilder, icke alla få lära sig känna de stora fixstjärnornas namn och läge på himmeln, men alla barn få som vi beundra skaparens vishet i naturens skönhet, i björkens hängande lockar, i blommornas färgprakt, i forsens brus och i aftonrodnadens luftslott. Vi hade vårt eget lilla område i trädgården, där vi fingo plantera de växter, vi mest tyckte om. De sköttes nog vårdslöst ibland, men de gjorde oss glädje, och detta var hufvudsak.

När vi sändes till skolan, skulle vi föra dagbok och anteckna framgångar eller motgångar. Det lades oss på hjärtat, att skolans, icke allenast vår egen heder berodde af vår flit och vårt uppförande. Och så gingo vi ut i världen med den rot i det goda, som endast hemmets kärleksfulla vård kan gifva växande plantor. Om vi icke uppfyllt dess förhoppningar, om vår senare ålder har att anteckna

mycken brist och mycket förfeladt både i arbete och själsutveckling, så må detta tillskrifvas lifvets inflytanden, icke hemmets.

Jag säger icke, att detta hem var ett mönster för alla, ty så olika, som föräldrar och barn äro, så olika måste också de goda hemmen vara. Men jag tror, att de grundsatser, som detta hem följde vid barnens uppfostran, voro i hufvudsak riktiga och förtjäna att beaktas af föräldrar, som tänka på barnens framtid.

Var vårt hem lyckligt? Nej och ja. Det genomgick hårda pröfningar af sjukdom och död. Vår fader bortrycktes i lifvets kraftigaste ålder. All omsorg hvilade sedan tungt på vår moder. Och likväl var det ett lyckligt hem i tro och förtröstan, i arbete och kärlek, lyckligt för barnen i de glada år, när sorgerna äro endast öfvergående moln och barndomens solsken snart åter färgar allt i rosenskimmer. Dessa två barn, som genom Guds nåd nu närma sig sitt 80:de lefnadsår, förena i sin tack till gifvaren af allt godt, sin välsignelse för den vård om kropp och själ som de fått åtnjuta i sitt goda hem.

Pedagogiska guldorn.

Såsom man vänjer ett barn, låter det icke af, då det gammalt varder.

Salomo.

En gång säga och därvid blifva är bättre än hundra gånger tala.

Gustaf Wasa.

Hemmet bör likna naturen: dagligen gifva ljus och värme, stundom regn och storm, men sällan blix och dunder.

Johan Amos Comenius.

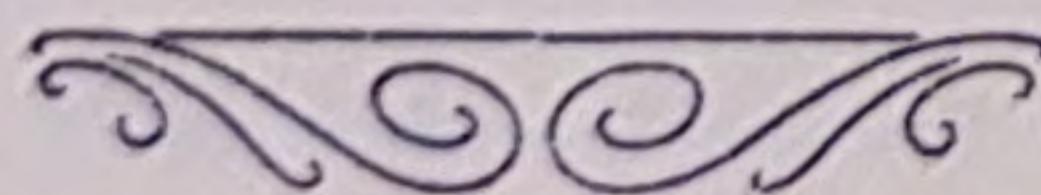
Unge slösare, gamle tiggare.

Ordspråk.

»Kunskap är makt.»

»Synnerligen viktigt är, att föräldrar och målsmän icke vänta allt af skolan och således skjuta ansvaret för den uppväxande ungdomen från sig själfva. Hemmet är och förblir dock den bästa uppfostringsanstalten, och om hemmet icke fullgör sin plikt, då är skolans arbete förgäves.»

Biskop Rundgren.

Om glädjens betydelse vid barnuppfostran.

Af F. Nicolay.

M:me Genlis säger, att ett godt skratt ofta är bättre än medikamenter. Såsom ingående beståndsdel i en god uppfostran är det helt enkelt nödvändigt; det kan af intet ersättas. Skrattet vidgar hjärtat, vederkvicker tankarna, spänner ut organismen, bereder jordmånen för karaktärens böjlighet och de tjänande organens lydnad.

Kroppens verksamhet däremot befordrar själens. »Han står orörlig som en stock! Det är som att tala till en sten!» utropar man i uppbrusning, då ett barns trumphet och tröghet bli alltför retsamma. Dessa uttryck äro målande och bestyrka min sats.

När ett barn håller sig för sig själf och sluter sig inom sig själf, så kommer det i dåligt sällskap. Det tuggar sitt betsel, rufvar på hämndetankar och blir dolskt. En timmes groll och trumphet skadar ett barn mera, än en hel veckas goda föredömen kunna gagna det.

Ett förträffligt medel att glädja ett barn, som alltför sällan användes, är att framkalla och bruka dess verksamhet, att låta det hjälpa till vid något nyttigt arbete. Knapast finnes något, hvaröfver ett barn känner sig så stolt, som öfver ett slikt medarbetarskap. Det gör ett barn lyckligt.

Då ett barn tiger och grubblar, vare sig det är sorgset eller vresigt, har det god verkan att plötsligt göra en fråga om saker, som intressera det. Ju mera oförmodad öfvergången är, dess bättre vinnes ändamålet: att återkalla det glada lynnet.

* * *

En läkares försvarstal för glädjen, från medicinsk synpunkt sedd, lyder så:

Glädjen underhåller barnets hälsa, lättar matsmältningen, stärker kroppen och håller känslan af trötthet borta. Under glad sinnesstämning försiggår näringssaftens förvandling bättre, alla kroppens kärl äro väl fyllda: under liflig påverkan af det genom den kraftiga andhämtningen syrerika blodet arbeta afsöndringsorganen ledigare, och det är bevisadt, att vätskornas uppsugning inom kroppen är rikligare och lättare. Under sådana förhållanden hopas blodet icke inom de viktigare inre organen, och detta gör organismen mindre mottaglig för de sjukliga tillstånd, som kallas blodstockning och förstoppning.

Framför allt är glädjen barnets själiska hälsa. Den underhåller i dess sinne frid och mildhet och en välgörande ro. Ju mer hjärtat vidgas af glädjen, dess mer utrymme finnes där för godheten och ömheten.

Pedagogiska guldkorn.

Man får aldrig hota ett barn med straff för en förseelse, förr än man ser, att inga andra medel hjälpa. Det är heller icke mycket troligt, att straffet eller hotet hjälper, men det är alltid ett försök att göra såsom sista resursen. Ej heller får man någonsin, utan att vara fullt säker på sin sak, beskylla ett barn för att tala osanning. Det är ett attentat mot barnets hela sedlighetskänsla att orättvist beskylla det för att vara lögnare; ett hederligt barn känner sig däraf lika upprördt och förnärmadt som en hederlig man, då han beskylles för att vara tjuf. Med sådana anklagelser bör man vara ytterst sparsam, äfven när man anser sig hafva goda skäl därtill. Det är bättre att tio gånger tro ett barn, som verkligen talar osanning, än att en enda gång orättvist beskylla det barn, som verkligen talar sanning.

Matilda Langlet.

Undervisningen skall vara praktisk, d. ä. tjäna lifvet. Att anlägga allt på begreppsbestämningar och fråga: hvad förstås med det? hvad är det? — att ordna allt under rubriker samt uppräknat allt, som står under rubrikerna, är att liksom slå ihjäl det lefvande ordet och sedan göra bouppteckning efter den döde.

V. Norlén.

Vill man hafva en god mätare på lärjungarnes framsteg i en barnskola, behöfver man knappt mer än låta dem läsa innantill. Det säger för ett vandt öra snart sagdt allt i fråga om den allmänna förståndsutvecklingen.

P. A. Siljeström.

Jesus som äfven barnens förebild.

Barndomstiden är icke blott något förflutet. Det är något, som åtminstone till sina verkningar sträcker sig till det närvarande, och något, för hvilket vi en gång skola svara inför Guds tron. Jesu barndomstid var hvad den skulle vara, och allt hvad gossen lofvade blifva, det blef han, ja, än mer än någon kunde tänka eller ana. — Barn-
domen behöfver icke, bör icke förflyta främmande för lifvet i Gud. Det är något onaturligt, när så sker. Många föräldrar anse, att man bör skona barnen för religionens allvarstankar, som beröfva barnet glädje o. s. v. Det är illa, att dylika föreställningar finnas, och de åstadkomma outsägligt mycket ondt. Föreställningen, att ett helt och sannt lif med Gud utestänger den verkliga lifsglädjen är grundfalskt. Jesus växte till i ålder; hos honom rådde full har-

moni mellan kropps- och själsutvecklingen. Det kroppsliga lifvet förlorar visst icke på att sjäslifvet utvecklas normalt, att vi lefva lifvet i Gud.

Vi finna, att Jesus vid hvarje period af sitt lif var just hvad han skulle vara, på samma gång som det var en verklig utveckling i hans lif.

Hos mer än en far och mor är det emellertid ett hjärtebekymmer, att deras barn och ungdom så litet likna Jesus. Främst beror detta därpå, att vi äro ett fallet släkte. Det kan ock delvis bero på att, då barnet börjar fråga, har det icke i hemmet en Josef eller Maria, som svara på frågorna så godt de kunna. Hur ofta är det ej så att frågorna från de små kunna vara besvärliga; man tycker kanske, att de härröra endast af nyfikenhet. Men får ej barnet fråga ut hvad det har på hjärtat, vänder det sig inåt, blir slutet och främmande för dem som det först skulle visa öppenhjärtighet och förtroende. Huru lätt kan ej sålunda kväfvas den uppstigande längtan efter Gud. Låt därför barnet fråga och sök svara så långt som möjligt, såvida ej frågorna komma från dålig eller oren bevekelsegrund.

Men det kan ock gifvas andra orsaker. Hos de judiska gossebarnen väcktes, åtminstone af fromma föräldrar, en längtan efter Guds hus. Vi lefva i mycket under andra förhållanden, och det är kanske icke så lätt att göra gudstjänsten till något glädjande för barnen. Vi lärare hafva mycket felat och syndat i detta afseende genom torra öfver barnens hufvud gående predikningar, det är sannt. Men nog finnes det ändå mycket i vår gudstjänst äfven för

barnen för att de icke skulle behöfva finna det tungt delta i densamma. Och godt vore det i sanning, om vi äldre kunde hos barnen inplanta den föreställningen, att vi hafva Davids sinne: »Min själ längtar efter Herrens gårdar», om vi kunde säga och visa dem: det är en förmån att få gå i Guds hus.

Vi behöfva, att vår gudsfruktan blir glad, frisk och sund, så att ungdomen ser någon glädje hos oss och att den ser denna glädje komma däraf, att vi frukta Gud. Så till sist: bön och förbön för de unga, glad, förhoppningsfull och kämpande tro för deras räkning, ömsesidigt förtroende och föredömet af en vandring på Herrans vägar. Kunna vi så fasthålla en punkt i deras själar och liksom hafva en nyckel till deras hjärtan genom deras förtroende — ja, då äga vi stor makt öfver dem. Då skall Herrans hus icke som nu behöfva om söndagarna sakna just barnen och ungdomen.

Efter en predikan af hofpredikanten *Fr. Hammarsten*.

Pedagogiska guldkorn.

Vi få ej för mycket isolera våra barn från umgänget med andra, men säkrast är dock att häruti vara så sparsam som möjligt. Ytterst försiktig bör man vara vid valet

af kamrater, ty eljes kan en enda dag rifva ned, hvad man i årtal uppbyggt. Intet inflytande i världen verkar så starkt på barn och ungdom som jämnårigas, och bland flickor är det i synnerhet vanligt, att de yngre utvälja sig ett ideal i en, ett eller ett par år äldre kamrat, som de formligen tillbedja. Sådant bör man, om ej förekomma — man kan det icke alltid — dock noga bevaka och följa, så att inflytandet icke blir för starkt. Äfven ett icke egentligen dåligt inflytande kan vara mindre nyttigt, då det kommer mellan mor och dotter. Det dåliga inflytandet kan midt under moderns ögon fördärfva hennes barn.

Matilda Langlet.

Liksom intet är mera befodrande barnets kroppsliga utveckling till hälsa och kraft än en ren och frisk luft, så är det också angeläget att låta dess andliga utveckling försiggå i en luft, hvarifrån äregirighetens och fåfänglighetens, afundsjukans och skadeglädjens, girighetens och njutningslustans orena andar hållas fjärran. Ty det är dylika andars natur, att de utbreda sig som ogräs och efterhand förkväfva de goda frön, som hafva sin rot i samvetet.

Fr. Fr. Giersing.

Det är klart, å ena sidan, att utan ett verksamt ingripande af den bildade klassen skall folkundervisningen endast långsamt utveckla sig, och, å andra sidan, att den bildade klassens inträse för folkundervisningen aldrig skall

kunna blifva rätt lefvande annat än undantagsvis, så länge dess egna barn af denna undervisnings bättre eller sämre beskaffenhet icke hafva hvarken nytta eller skada.

P. Siljeström.

Om uppfostrarens befallningar.

Efter R. J. Ringdahl.

BE FALLNINGARNA böra icke vara allt för många, ty då glömmas de snart, och barnen finna lätt ursäkter för sin olydnad. Själförsakelse och lydnad kunna inöfvas lika mycket genom få befallningar som genom många. Dessutom få de bud och befallningar, som gifvas, ej till någon del vara för svåra att efterkomma, så att barnen måste öfverträda dem, ty då få barnen den föreställningen, att befallningarna icke kunna vara så allvarligt menade, och komma troligen icke att lyda, ens när de kunna. Och barnen blifva långt mera fördärfvade, om de få göra det orätta trots ett bestämdt förbud, än om de göra detsamma utan ett sådant, ty få de den uppfattningen, att det går an att pruta af på befallningen till något godt, så äro deras

begrepp om det goda strax förvirrade. Men låt dem öfva sig i att uppfylla de få bud, som gifvas dem, och det öfriga skall falla som af sig själf.

Det är icke alltid så lätt att i ett ögonblick kunna befälla barnen det rätta. För att man icke måtte behöfva återkalla, hvad man sagdt, eller slå af på sina fordringar, är det därför högst viktigt, att alla påbud i förväg väl öfvertänkas.

Är man osäker, så är det bättre att sluta munnen till och intet säga än att påbjuda något, som man i nästa ögonblick måste taga tillbaka.

Äfven själfva sättet, hvarpå en befallning gifves, har stor betydelse.

Lägges kärlek och på samma gång allvar och kraft in i stämman, kan den genast elektricera barnet till ögonblicklig lydnad och afskära alla invändningar och tankar på att slippa lyda. Ett slappt och obestämdt sätt att befälla inbjuder däremot till invändningar och surmulet dröjsmål. En hetsig och bitande kommandostämman kommer å andra sidan att egga till olydnad och trots.

Guldkorn.

Hvad betyder ett barn för en mor? Det är en själ, som det gäller att bilda. Hvad betyder ett barn för en läromästare? Det är en okunnig, som det gäller att undervisa. Goda lärare dana goda elever; det är mödrarna, som dana män och mödrar. Däraf följer att omsorgen om barnets uppfostran tillhör modern, och den bör vara ostyckad och helgjuten, då däremot undervisningen kan afbrytas och utan fara öfvergå ur en hand till en annan.

A. Martin.

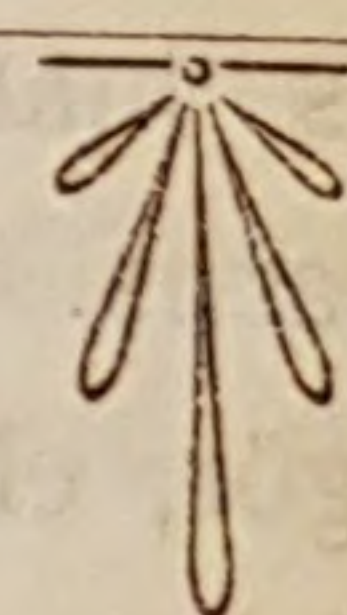
Undvik å ena sidan den ögonblickets svaga ingifvelse, som är så vanlig bland mödrar, och hvilken nästan i samma andedrag bannar och förlåter. Fortfar å andra sidan icke otillbörligt länge att visa dig främmande för barnet, på det du ej må vänja det att reda sig din vänskap förutan, och du sålunda förlora ditt inflytande öfver det samma.

Herbert Spencer.

Fäderna sysselsätta sig själfva allt för litet med sina söners uppfostran. De hinna det ej, heter det, ty de hindras af sina många ekonomiska, litterära eller embetsmannaplikter och åligganden. Men ingen plikt kan vara viktigare än faderns att noga följa sin sons uppfostran, och detta

för både sonens, släktens och samhällets skull. Ingen har rättighet att den samma personligt försumma eller på andra öfverflytta. Detta senare blefve också en blott ofullständig nödhjälps.

Anders Fryxell.

Om bönen i hemmet.

Af T. H. Ritter.

Vi måste lära vårt barn att bedja.

Modern bör själf föra sitt barn till sängs och stänga dörren till barnkammaren. Hon skall falla på knä och lära barnet att bedja sin första lilla bön.

På så sätt föras gudsfruktan och kärlek i sammanhang med hvarandra. Genom moderskärleken får barnet göra bekantskap med sin Gud.

I mödrar, inlägg i denna del af eder uppgift allt det allvar och all den hängifvenhet, I egen! Låt mig en gång säga eder, hvad dessa ögonblick betyda, då I ären ensamma med edert barn och lären det att tala med Gud.

Liksom alla andra kommer äfven edert barn att drab-

bas af sorger. Då skola människorna komma och tala med ditt barn om förströelser, om arbete, om förstånd. Men hvarken förströelser eller arbete eller förnuftsgrunder kunna betaga smärtan dess udd.

Blott om ditt barn kan bedja, om det kan finna ro i Guds vilja, skall dess hjärtesår kunna läkas.

Liksom i alla andras hjärta skall lidelsen en gång uppflamma äfven i ditt barns. Ögonblick skola komma, då det icke vill, hvad det gör, eller gör, hvad det vill.

Blott om det i en sådan stund förstår att söka sin Gud, skall det kunna lägga band på sin lidelse och fattas af en hänförelse, som dödar lidelsen.

Liksom alla andra människors lif skall äfven ditt barns lif förmörkas af misskännande och lidanden. Då skall ditt barn lära känna sina vänner. Men kan det under sådana tider icke bedja, kan det icke finna motståndskraften i sitt eget bröst, då skall dess sinne förbittras och det skall gå utför med ditt barn, ty moraliskt sjunkande följer bitterhet liksom ekot följer på ljudet. Blott den gudfruktige kan under sådana omständigheter icke gå under.

Äfven i ditt barns lif komma en gång ånger och samvetsqual att hålla sitt intåg. Då är det lyckligt, om du har lärt det att klaga sin nöd för Gud, ty först när man har biktat sin synd för Gud, vältas dess tyngd bort från människohjärtat.

När en människa drager sig tillbaka en liten stund hvarje dag för att hålla sin förbindelse med Gud vid makt, då blir hennes lif en ständig pånyttfödelse.

Detta är den eviga ungdom, som Schleiermacher en gång berömde sig af. Det ligger en hemlighet i denna eviga ungdom, den att kunna försona sig med sin lott här i lifvet.

Detta, I mödrar, är alltså betydelsen af de ögonblick då I lären edra barn att bedja. Under dessa stunder öppnen I för dem Guds heliga rike och visen dem, hvar frid står att finna, så ofta ytlighetens värld blir dem för trång. I öppnen för dem en värld, där de kunna finna lefnadslust och lifskraft.

Hur långt en människa än kan hafva kommit på förvillelsens väg, om blott minnet af den bön, hennes moder lärde henne, lefver kvar, så skall det komma ljus i mörkret.

Syradt bröd blir aldrig osyradt.

Sedan den religiösa känslan en gång väl är väckt i barnahjärtat, måste den näras genom den vördnad, hvar med vi i vårt hus tala om Gud och hans ord. Aldrig skola vi nämna hans namn utan med vördnad och icke bruka det mer än nödigt är. Detta kräfver så väl vår bildning som det fromma sinnet. Ja, för fromma människor är det rent af omöjligt att missbruka Guds namn.

Så snart den religiösa känslan blifvit väckt i barnets hjärta, uppstår ett behof att bilda sig en föreställning om Gud. Jag känner ingen för barnet mera passande föreställning om Gud än den, som är nedlagd i den lilla versen:

Gud, som hafver barnen kär,
se till mig, som liten är!
Hvart jag mig i världen vänder,
står mitt väl i dina händer.

Snart få vi också tillfälle att säga våra barn, att Gud ser allt, att han är öfver allt, äfven i det fördolda och mörka.

Att människan har fått allt är en religiös tanke. Vi böra icke försumma att säga vårt barn, att dess fader väl förtjänar pengar att köpa bröd för, men att han icke kan låta brödet växa. Detta är en sanning, som barnet lätt kan fatta.

Men utom att vi säga vårt barn detta, skola vi låta det själf säga det i sin bordsbön.

Man skall icke försöka tränga för djupt in i barnens religiösa känslolif.

Börjar barnet själf tala om sina känslor, kunna vi visa, att vi förstå och dela dem, men med afseende på det religiösa lifvet böra vi aldrig vara efterhängsna, icke ens mot våra barn.

Vi böra icke göra vår husandakt till en ledsam eller mekanisk handling. Just på grund af sin korthet är Fader vår den fullkomliga bönen. Hvad vi läsa bör icke räcka längre än 5 à 10 minuter och måste vara lättfattligt och gripande.

Så förflyta de sex hvardagarna, och söndagen kommer. Vikten af en sådan hvilodag ur ekonomisk och sanitär synpunkt har ofta blifvit framhållen. Här vilja vi fästa

uppmärksamheten på söndagens betydelse för det religiösa lifvet.

I hemmet bör söndagen vara en härlig dag, och den kan vara det. Men låt den framför allt icke bli en tråkig dag. Om söndagarna skola vi odeladt ägna oss åt våra barn. För dem skall den vara en fridag och en glädjedag. Andra dagar måste vi så ofta visa dem bort, emedan andra plikter kalla oss. Söndagen skall vara deras dag.

På den dagen skall kärleken i hela sin styrka genomtränga familjelifvet.

På söndagsmorgonen ha kyrkklockornas ljud, härliga röster från höjden, något att säga oss. Då skall man hörsamma deras välvilliga maning och med sina kära gå till Guds hus.

Guldkorn.

Gör ett barn olyckligt genom att oupphörligt motarbeta det, tillrättavisa och straffa det — och man kan hålla tio mot ett på, att barnet å sin sida snart skall lägga i dagen ett elakt sinnelag och få sin karaktär moraliskt fördärfvad. Motgångar och missräkningar kunna vara en mycket bra slipsten för karaktären senare, då denna upp-

nått en viss grad af böjlighet och fasthet, men i den späda barndomen äro de blott till fördärf.

Charles Bray.

* * *

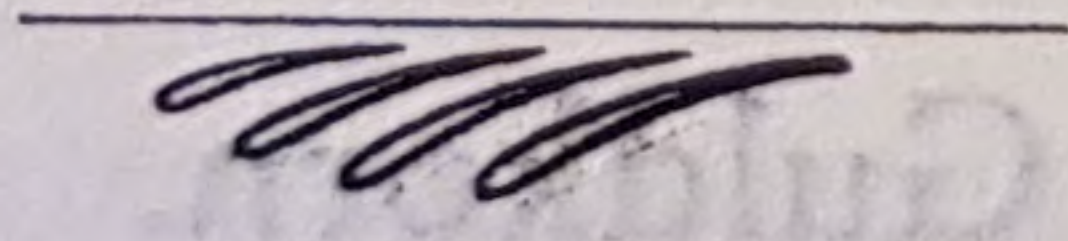
Stryk är det sämsta och därför det sista medlet, som bör användas vid barnens bestraffning; detta bör ske endast i yttersta nödfall, sedan alla mildare åtgärder blifvit försökta och befunnits vara otillräckliga, en omständighet, hvilken om den noga iakttages, gör att det mycket sällan kan blifva tal om att utdela stryk.

John Locke.

* * *

Människosläktets framåtskridande har åvägabrakts uteslutande medels själfundervisning, och att hvarje själ för att nå de bästa resultat måste fortgå ungefär på samma sätt, det visar sig ständigt genom den utmärkta framgång de män röna, hvilka på egen hand brutit sin bana.

Herbert Spencer.

Uppfostran till hälsa.

—❧—

ATT hälsan är en af människans dyrbaraste jordiska ägodelar, därom torde meningarna knappast vara delade, men då den fordran uppställs, att man äfven bör vårda och taga vara på denna ägodel, då menar många, att detta är en alltför besvärlig och kostsam sak, som knappast kan ifrågakomma för andra än dem, som hafva godt om tid och god råd på pänningar. Att åker och äng måste vårdas och skötas för att gifva god näring, att hästar och kor, får och kalvvar måste hafva sin rätta omvårdnad för att frodas, det förstår äfven den okunnige, men att man bör göra och företaga sig något särskildt och kanske ännu därtill hafva omak och utgifter för hälsans vård, det har många gånger äfven den annars kloka och förståndiga svårt att fatta. Och till och med om man förstår det och är besluten att ägna sin hälsa all den nödiga omvårdnaden, så blir det dock oftast ingenting däraf, emedan åtgärderna för hälsans bevarande vanligen alltför mycket stå i strid med de gamla vanorna och med det lefnadssätt, i hvilket man vuxit in. Det ena med det andra gör, att allt fortfarande får gå i de gamla gängorna, oberoende af om hälsan därvid sättes på spel eller ej.

Att så är förhållandet, skall hvar och en vid liten eftertanke säkert medgifva. Och då så är förhållandet,

finnes ej något annat medel att få en tillfredsställande hälsovård till stånd än att redan från barnens tidigaste ålder vänja dem vid att föra ett hälsosamt lif. Sker detta så skall det ock i all framtid blifva för dem ett naturbehof att lefva ett sundt lif, likasom det nu för mången är ett naturbehof att lefva ett ohälsosamt.

Barnet bör till sitt eget bästa uppfostras till hälsa. Detta är ej någon svår sak, ty barnet är ett bildbart material, som af fostraren kan ledas till godt och ledas till ondt.

Hvilka vanor böra då bibringas barnet, och hurudant bör ett sundt lefnadssätt vara?

Jag skall söka att i några korta hufvuddrag klargöra detta.

Barnet måste i främsta rummet vänjas vid en utsökt renlighet: ansiktet rent, händerna rena, kroppen ren, rena kläder, rena skoplagg, ren bostad, ren luft, ren gårdsplan, med ett ord renlighet i allt, i det största så väl som i det minsta. Renligheten måste blifva ett behof för barnet för att sedan vara det äfven för den fullvuxna, ett lifsvilkor, utan hvilket man icke kan komma till rätta. Framför allt bör stor vikt läggas därpå, att barnen icke vänjas vid oren luft i rummen, vare sig att luften är förorenad genom många personers vistelse i rummen, genom tobaksrök eller på annat sätt. Att spotta omkring på golf och trattoarer är ock en osnygghet och osund vana, hvars uppkomst allvarligen bör bekämpas.

Måttlighet, anspråkslöshet och själfbehärskning böra likaledes invänjas från barndomen; de äro icke mindre

viktiga för kroppens än själens hälsa, hvilka hvardera på det närmaste sammanhånga med hvarandra. Barnets föda bör vara enkel men närande, icke alltför rik på kött, välsmaklig men blott svagt kryddad och icke heller starkt saltad. Sådan föda befordrar anspråkslöhet och måttlighet, men vanan vid yppiga, starkt kryddade anrättningar leder den vuxna lätt till omåttlighet, som har till följd sjukdomar och för tidig död. Alla nervretande njutningsmedel böra hållas fjärran från barnet, och detta gäller framför allt de alkoholhaltiga dryckerna samt tobaken. Alla dessa ämnen innehålla gifter, som i främsta rummet inverka skadligt på nervsystemet och undergräfvat hälsan men därjämte äfven väcka njutningslystnaden och undergräfvat själfbehärsningen. Kaffe och té äro också för barn i hög grad olämpliga drycker.

Den, som från barndomen blifvit van vid måttlighet i mat och dryck samt lärt, att spritdryckerna innehålla gifter, som göra människan till slaf under sin njutningslystnad, skall äfven såsom fullvuxen hafva lättare att undandra sig deras ödesdigra inflytande än den, som från barndomen vant sig vid deras bruk och lärt sig att anse detsamma såsom berättigadt.

Anspråkslöshet och själfbehärskning förebygga äfven många sinnesrörelser, hvilka, om de äro starka och ofta upprepas, bringa nervsystemet ur jämnvikt och försvaga detsamma.

Regelbundna lefnadsvanor, dock utan småaktighet, bör barnet få vänja sig vid.

Regelbundna måltider, regelbunden sömn, regelbundet

arbete och regelbunden hvila äro ytterst viktiga förutsättningar för både barnets och den fullvuxnes hälsa och välbefinnande. Ett arbete, fortsatt till sent inpå kvällarna, och jäktande nöjen, som inkräkta på arbetstiden samt fortsättes långt inpå nätterna med försenad sömn och försenadt uppvaknande, böra aldrig få ifrågakomma för barn och ungdom. De tära på dessas nervkraft och vänja dem vid ett lif, som i förtid skall undergräfvad och ruinera den fullvuxnes hälsa. Och vanan vid söndagens helighållande är ett livsvilkor för så väl bevarandet af människans kroppsliga hälsa som för hennes andliga och moraliska välfärd.

Kroppens härdande och stärkande genom bad och ändamålsenliga kroppsöfningar böra redan från barnåren göras till en daglig vana. Endast härigenom kan kroppens motståndskraft mot allehanda sjukdomar så ökas, att dessa icke vinna insteg, samt dess lifskraft intill sena ålderdomen bibehållas. Detta är så mycket nödvändigare, som vår tids jäktande på alla områden för att icke vålla obotlig skada med nödvändighet fordrar kraftiga, härdade människor med starkt nervsystem. Ordnade lekar och ädel idrott ute i det fria, men icke vettlösa täflingar, böra för detta ändamål blifva en kär sysselsättning för barnen, hvilken sedan fortsättes långt in i mannaåldern.

Barnen böra genom ljusa, soliga bostäder och mycken vistelse ute i det fria läras att älska sol och ljus, på det de såsom fullvuxna må sky dessa skumma, aldrig solbelysta bostäder, hvilka så allmänt förekomma i de större städerna.

Barnen böra vänjas vid att vid alla arbeten och sys-

selsättningar intaga en rak, icke framåtlutad eller vriden, kroppsställning med upprätt hufvud, som tillåter lungorna att fritt utvidga sig vid andningen, ty den, för hvilken denna kroppsställning blifvit ett naturbehof, undgår många sjukdomar.

Från barndomen bör människan också vänjas vid att alltid andas med slutna mun, ty detta förebygger många sjukdomar.

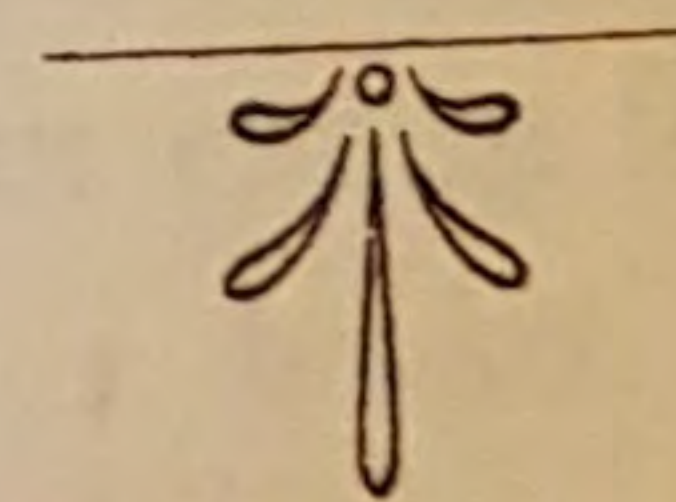
Att omsorgsfullt tugga födan bör för samma ändamål likaledes från barndomen invänjas.

Gossar och framför allt flickor böra genom ändamålsenligt anordnade kläder vänjas vid att icke fördraga något tryckande klädesplagg, så att de ej vid vuxen ålder låta inklämma sig i snörlif, trånga skoplagg och andra hälsan skadande modärna tortyrplagg.

Människan bör också redan från barndomen vänja sig vid att respektera äfven andras hälsa och välfärd, så att hon, om hon lider af smittosam sjukdom, icke af likgiltighet och egennytta utsätter sin nästa för faran af smitta utan anser det vara en själffallen skyldighet att vidtaga och underkasta sig nödiga skyddsåtgärder.

Ur "Till Föräldrar".

V. S—ff.

Guldkorn.

Var, hvad barnen skola vara! Gör, hvad barnen skola göra! Underlåt, hvad barnen skola underlåta! Lef för barnen, icke blott, då de se och höra dig, utan äfven, då de ej se och höra dig. Fela barnen, så undersök ditt varande, ditt görande, din vandel och ditt låtande. Finner du däri fel, synder, afvikelser, så bättra dig först själf, sedan se till att förbättra barnen!

Chr. H. Zeller.

* * *

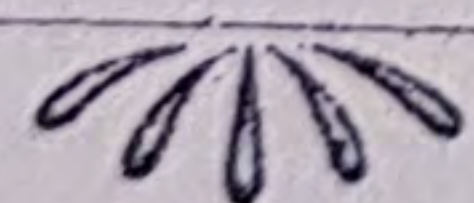
Vrede liksom all tygellös passion förnedrar, och barnet, som likt alla svaga varelser af naturen fått till sitt försvar en instinktartad slughet, underlåter aldrig att draga fördel af en sådan förnedring hos sina behärskare.

E. G. Geijer.

* * *

Låtom oss medgifva, att den närvarande riktningen i skolan, denna öfveransträngning i minnets öfverlastning, icke befordrar intelligensens utveckling.

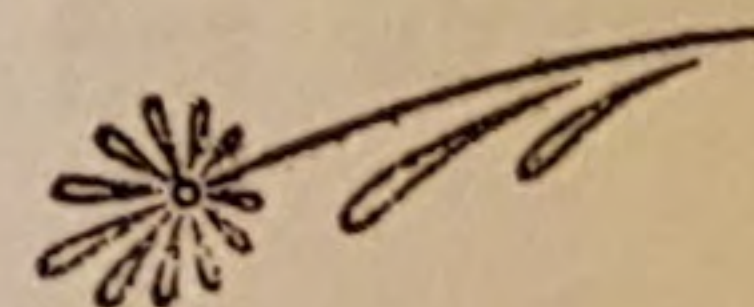
Erik Sparre

Uppfostran till enkelhet.

»FÖRÄLDRAR må vara rika eller fattiga, i alla händelser bidra de endast därigenom till sina barns lycka, att de icke *skämma bort* dem, förvekliga dem och göra dem anspråksfulla, utan uppfostra dem till enkelhet och ett okonstladt väsen. Det är sann rikedom, om man uppfostrar barnen så, att de få smak för det husliga livets rena, stilla fröjder, för naturens skönhet, ädel konst och gladt, okonstladt umgängeslif — att de icke uppskatta människornas värde efter hvad de i yttre hänseende kunna visa fram eller hvad de kunna förbruka, och icke mäta värdet af livets fröjder, efter huru mycket pänningar de kostat. Redan vid barnbjudningar, i synnerhet i våra städer, börjar man, beklagligt nog, att utstyra smådamerna och småherrarna med en häpnadsväckande lyx, och på detta sätt inplantas vårt så mångfaldigt fördärfvade och ömkliga sällskapsväsen hos de stackars barnen. O, att vi dock tidigt inpräglade hos våra barn, att bildningsstolthet och i synnerhet penningstolthet är ett slag i ansiktet på honom, som vardt fattig för vår skull, på det vi genom hans fattigdom skulle rike vara — som i sitt umgänge med människorna icke gjorde någon skillnad mellan fattig och rik, hög och låg, utan endast frågade efter ett: om de befunnos trogna, trogna i bruket af de himmelska gåfvorna.»

O. Funcke.

Pedagogiska guldorn.

Vilja vi, att framtidens släkte skall blifva ett sedligt, kunnigt, laglydigt, sparsamt och välbergadt folk, så måste vi akta oss för att lägga hyende under våra barns laster eller inlära dem sådana. De blifva i motsatt fall en gång våra domare och skola anklaga oss därför, att vi icke uppfostrat dem i tukt och Herrens förmaning. Till hvarje fader och moder eller husbonde vilja vi ställa den allvarliga uppmaningen: håll ditt barn hemma, sedan det blifvit mörkt, låt det i hemmet läsa, arbeta och leka, ty därigenom bevarar du det för många olyckor och undgår själf mycken sorg!

Ystads-Posten.

* * *

Människans uppfostran bör hafva till mål, ej att undertrycka sådana själsrörelser, som verka förädlande, men att lära sig styra lidelserna och förnämligast att kufva de mest förhärjande bland dem, nämligen vrede, hat, fruktan.

B. W. Richardson.

Ordentlighet.

Af T. H. Ritter.

ORDENTLIGHET framkallar förargelse, leda, dåligt lynne och retlighet. Ordning och lugn däremot framkalla glädje, därför bör man af hänsyn till lifsglädjen vänja barnet till den grad vid ordning, att den blir dess natur, en inrotad vana. O, att man en gång kunde komma bort från den villfarelsen, att ordning är något mindre viktigt! Ordning och enformighet äro ingalunda desamma. Ordning är enhet men en enhet, som ger rum för den rikaste mångfald. Oordning medför ett onödigt slöseri med kraft, och föder otillfredsställdhet och förargelse.

Du bör af inträse för ditt barns hälsa lära det ordning.

Detta behöfver påpekas icke minst i vår tid af hänsyn till den sig alltmer kringgripande nervositeten. För nervösa, tungsinta människor, ja till och med för sådana, som hotas af sinnessjukdom, gifves intet så utmärkt förebyggande medel som detta:

»Gör allt på bestämd tid och med ordning!»

Hvarje människa vet af erfarenhet, huru pinsamt det är att söka efter någon sak. Vi blifva nervösa, blodet stiger åt hufvudet, och till sist sjunka vi ned alldeles utmattade. Människans fint utrustade kropp behöfver ordning och måtta.

En kraftig natur, som försummar ordning och regelbundenhet, går fortare under än en svag och mottaglig natur, som lefver regelbundet.

Har man en gång vant sig att vara ordentlig och proper, kan man icke vara annorlunda.

Det visar sig bäst i småsaker. Vänj dig till exempel att skära upp dina bref i stället för att rifva upp kuvertet och du skall, om du händelsevis icke har en knif till hands, hellre gå och hämta en än slita sönder kuvertet, äfven om brefvet innehåller en viktig underrättelse.

Den, som vill riktigt lära känna en skog, måste först bana sig väg genom den. Den, som vill vara herre i sitt rum, han måste gifva hvarje sak sin bestämda plats.

Den, som vill vara herre öfver sitt lif och sin hälsa, i den mån en människa kan vara det, han måste böja sig för ordningen.

Men nu må ingen tro, att ordning och regelbundenhet i lifvet flyger på en, medan man sofver, nej, det måste läras genom vana och långvarig öfning.

Lyckligt det barn, som får inhämta denna lärdom ifrån sina tidigaste år! Det blir besparadt många svåra stunder.

Den, som lär sitt barn att stiga upp och gå till sängs på bestämd tid, ger därigenom barnet ett stort kapital af hälsa och kraft för hela lifvet.

Guldkorn.

En sak, som är af stor vikt för alla människors hälsa, men i synnerhet för barnens, är att mycket vistas i fria luften och tillbringa ytterst få stunder äfven vintertiden vid eldbrasan. Härigenom vänjer pilten sig vid värme och köld, solsken och ragn, allt något, som människokroppen måste uthärda, om den skall kunna tjäna sitt ändamål här i världen. Är gossen redan fullvuxen, så är det för sent att börja vänja honom härvid, det måste ske tidigt och småningom.

John Locke.

En människa med mycket utveckladt förstånd, med stora kunskaper men utan öfvadt sinne för det vackra, blifver alltid en till sin själ ofärdig människa. Hon skall med alla sina kunskaper vara en rå och hård människa; och därför — låtom oss så flitigt som möjligt bedriva öfningar i ritning och sång äfven i folkskolan. De äro ibland de allra viktigaste uppfostringsöfningar, icke blott i och för sig, utan med afseende på hela människans fullständiga uppfostran och hennes förmåga att njuta och glädja sig åt lifvet; och för inga slags människor äro de viktigare än för arbetaren och landtmannen, som annars så lätt hårdna till själ och hjärta i deras hårda arbete.

Olof Eneroth.

Ingen är värd mindre än det rätta, som han vill, eller det sanna, som han vet.

Es. Tegnér.

Det måste väl erkännas, att om något i världen är lämpligt vid ungdomens uppfostran, så är det, att den får lära sig nyttja sina händer.

Erik Sparre.

* * *

Människan är icke ett ler, som uppfostraren kan modellera efter sitt behag, utan en planta, som besitter sin särskilda natur och skapnad, och som blott af honom, såsom af en trädgårdsmästare, kan uppdragas och bringas till högsta möjliga fullkomlighet. Uppfostraren kan aldrig åstadkomma, att en persika växer på ett äppelträd, men han bör kunna bringa det härhän, att detta träds äpplen blifva goda.

C. Garfve.

Ett ord om straff.

Af F. Nicolay.

MYNDIGHET utan bekräftelse genom dess utöfvande är en omöjlighet. Man måste således förstå att straffa, om man vill bli åtlydd. Hvad barn beträffar, är handgriplig åga icke att förakta med villkor, såsom jag sagt, att den är kraftig och att den sällan begagnas. Dessa två

bestämmelser innefatta hela den metod som jag har framställt. Detta betyder detsamma, som att en enda måltid, bestående blott af bröd, är bättre än tjugo indragningar af efterrätten, att en risbastu på rätt tid och på rätt ställe förskonar barnet från tjugo gagnlösa smällar, från hundra hotelser och tusen förmaningar.

Jag har en afgjord motvilja för långa moralpredikningar och en lika bestämd förkärlek för kraftiga och korta bestraffningar.

Guldkorn.

»Bön med lyfta händer är ej nog,
landtman, då du ber för jordens gröda.
Bed med handen på din plog!
Då välsignar bödens kraft din möda.»

Viktor Rydberg.

* * *

lakttag vid uppfostran omsorgsfullt följande regler: för det första att aldrig plåga ett barn med godtyckliga inskränkningar och förbud, utan om möjligt alltid låta det inse skälen till hvarje befallning eller till hvarje förbud; för det andra att alltid laga så, att bestraffningen står i ett visst förhållande till den begångna förseelsen, och så-

lunda härma naturens stora lagar, hvilka kräva bestämda följder för hvarje förbrytelse mot dem; och för det tredje att aldrig hota med ett straff och sedermera rygga tillbaka från att utdela det. Slutligen böra bestraffningar alltid vara stränga nog för att motsvara sitt syfte och milda nog för att icke göra något afbräck i den barnsliga kärleken.

Uppfostran skall vara praktisk. Den bör göra oss dugliga att verka, handla och lida, att gifva oss stadga i våra sträfvanden i att begagna det allmänna lifvets hjälpkällor i alla lifvets förhållanden.

J. V. Jonsson.

Det har varit och är delvis ännu ej ovanligt, att både skolmän och skolvänner rätt betydligt *öfverskatta* folkskolans betydelse och uppgift. Man betraktar henne såsom vore det hon ensam, som utför hela bildningsarbetet bland det uppväxande släktet, såsom kunde hon af den henne anförtrödda ungdomen göra hvad hon vill, åtminstone göra storverk, om icke underverk. Detta är farligt, ty den naturliga följden däraf blir, att folkskolan också ensam får bära ansvaret och skulden för allt ondt, som ungdomen bedrifver eller som rör sig i tiden. Sanningen är den, att folkskolan, väl ordnad och rätt skött, nog utför ett ganska betydande bildningsarbete, men att vid sidan af denna faktor alltid stå såsom de oftast ännu mer betydande: hemmet, folkseden, umgänget och hela det sociala

lifvet öfverhufvud. Under hela sin uppväxttid står barnet under ojämförligt långvarigare och kraftigare inflytelse från dessa faktorer än från folkskolan.

Richard Norén.

Fyller du din plats, så är han ärofull, huru ringa han än aktas. Men det gör du *ingenstädes, om du ej lägger din själ däruti*, om du vacklar mellan arbete och sysslöshet, fuskar i lifvets mångslöjd och tar på hand af förstörelsen, innan din dagspanning är förtjänt.

Es. Tegnér.

Är det icke bakvänt och opraktiskt, att en folkskolegosse, som längre fram skall styra sin egen gård eller tjäna hos andra, och som skall plöja, så och skörda, eller att en flicka, som sedermera blifver husmoder eller tjänarinna, lämnar skolan med kunskaper om alla fem världsdelarnes länder, städer, floder och berg, om tilldragelserna i fäderneslandets historia och kanske till och med om indelningen af bendjur och leddjur, men saknar hvarje föreställning om grundvalen för den samfundsinnrättning, de få att göra med, om författningen, om de viktigaste samfundsplikter och rättigheter och i synnerhet om det förhållande emellan husbonde och tjänstefolk, som lagen föreskrifver.

S. Heegård.

En sönderrifven jacka är lätt lagad, men hårda ord sönderslita ett barns hjärta.

H. V. Longfellow.

* * *

Det du gör, gör snart, väl och gärna.

J. O. Vallin.

* * *

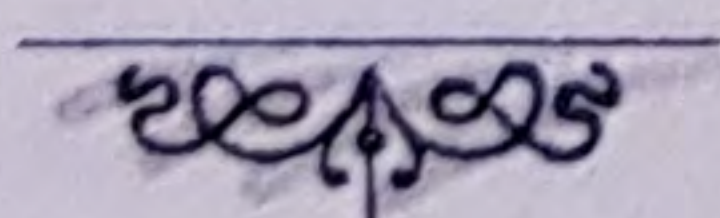
»Spar på straffet» är en gyllene regel såväl i hemmet som i synnerhet i skolan; ty intet utslites så snart som det ofta anlidade straffmedlet. Ett straff, som ständigt återkommer och hvilket de flesta, kanske alla elever i en klass varit underkastade, är utan all betydelse. Har en straffart sålunda genom missbruk förlorat sin kraft och verkan, måste man naturligtvis öfvergå till en annan strängare; men inom kort är man brakt därhän, att man icke vet, hvad man vidare skall taga sig till. Det är på denna väg, som kroppsstraffet genom missbruk blifvit i skolan stegradt utöfver det tillbörligas gräns.

Z. J. Cleve.

* * *

Det gifves tillfällen, då sanningen icke bör sägas, emedan det icke gagnar. Men det gifves också tillfällen, då sanningen skall sägas, änskönt det icke gagnar, därför att ljuset vill lysa i mörkret, fastän mörkret icke begriper det.

H. Martensen.

Man skall icke utbilda för en examen, då målet icke är en examen. Vore denna sats lika erkänd, som den är sann, så skulle mycket i vårt undervisningsväsen vara annorlunda än det är.

J. P. Velandar.

* * *

Att rätt bilda ungdomen är något mer än att eröfra Troja.

Melanchton.

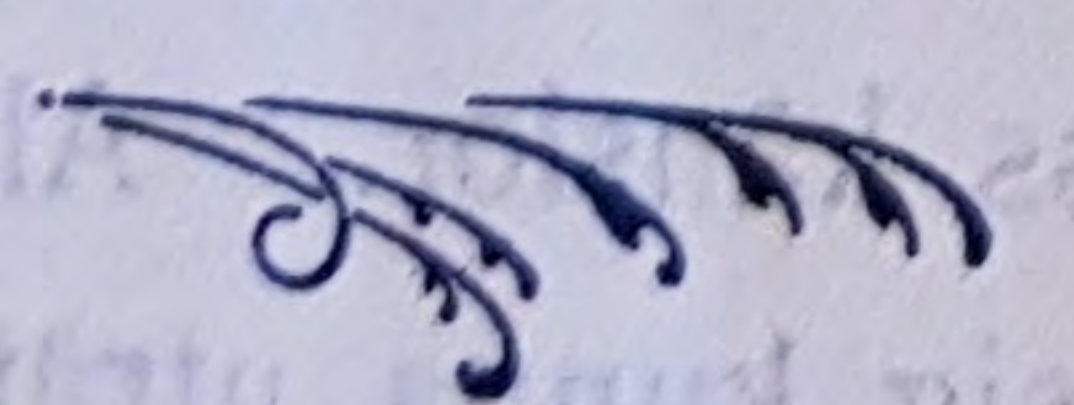
Olika barn fordra olika behandling.

HVARJE barn är ett original och vill behandlas som ett original. O, en barnasjäl är utomordentligt ömtålig och måste behandlas varsammare än en lilja, som håller på att slå ut. Äfven samma föräldrars barn äro ofta af ett så olika skaplynne, att man skulle fördärfva det ena barnet genom ett behandlingssätt, som är fullkomligt på sin plats i fråga om dess broder eller syster.

Det gäller därför att lefva sig in i den lilla själen och sätta sig in i dess känslor. Allt är fördärfvadt från början, om man tror sig kunna uträtta något med en hop visa uppfostringsregler. Barn uppfostras icke på samma

sätt som man gör knappar i en fabrik, alla med samma stämpel och på samma sätt. Hos den lille Karl vinner du kanske med ett gladt skämt, hvad du endast småningom genom vädjan till Guds helighet och allestädes närvaro får hans syster Märta att behjärta. I fråga om det ena barnet är det lika nyttigt att vädja till dess hederskänsla, som det är skadligt i fråga om ett annat. Det kan hända att du måste uppmuntra Erik för samma handling eller arbete, som du måste klandra, när det göres af Fredrika. Det gäller städse att taga de medfödda böjelserna och anlagen med i räkningen. Vi kunna icke *skänka* våra barn några andliga gåfvor och anlag, som icke Gud har skänkt eller skänker dem genom sin heliga ande. Men det bor intet i en människa, som icke allt efter hennes uppfostran och fria afgörelse skulle kunna varda till gagn eller till skada. Lasten — så har man sagt — är en vilsekommen dygd, men hvarje dygd har en last till sin tvillingsbroder. Egen-sinne kan utveckla sig till rå hänsynslöshet, men också till ädel karaktärsfasthet. Ett vekt, undfallande, hjärte-vinnande väsen är en kostlig sak, när det är förenadt med sanning och uppriktighet, men det kan äfven urarta till inställsamhet och begär att behaga människor. Allt kommer an på, huru de naturliga medskapade anlagen bildas och ledas i Guds skola och om de låta bilda och leda sig.

O. Funcke.

Pedagogiska guldkorn.

En uppfostrare borde aldrig glömma, att han har en fri, odödlig varelse under sin vård, som själf en gång måste ansvara för sina gärningar, som oaktadt alla hans bemödanden en gång går sin egen väg till lycksalighet. I stället att göra den blott till en prägel af sina regler och sin konst, bör hela hans arbete syfta derhän, att den unga människan må blifva ett uttryck, så kraftigt och fullständigt som möjligt, af allt hvad hon af naturen var ämnad att vara.

E. G. Geijer.

* * *

Ära vare den lärarinna, som genom sin vänliga röst och sitt fredliga väsen gör det dagliga skolarbetet nöjsamt och fruktbärande för sina elever, och som genom en lycklig förening af liflighet och godhet förstår att öfvervinna deras likgiltighet och tvärhet, medan hennes eget stackars hjärta kanske är långt borta och tyngdt af mången sorgsen tanke. Och ära vare äfven den moder, som kan finna sig i barnens stojande munterhet, ehuru hon själf är bedröfvad, och som gifver vänliga svar på de frågor, hvar med de oafslåtliga öfverhopa henne, ehuru hon själf är lidande till själ och kropp.

Charles Bray.

* * *

Hvar och en människa har ett handtag hvarmed hon kan lyftas; en väg, på hvilken hon kan komma fram; och den stora plikt, som våra familjeförhållanden ålägga oss, är att söka lyfta hvar och en med det rätta handtaget, och att hjälpa honom in på den rätta vägen.

H. Beecher-Stowe.

Af frukten känner man trädet.

AF frukten känner man trädet, heter det. Ett godt träd bär god frukt, men ett ondt träd kan icke annat än bära ond frukt. Det har diskuterats mycket om, huruvida den uppfostran, som ungdomen får, tjänar sitt ändamål eller icke, om den skapar nyttiga samhällsmedlemmar och helgjutna karaktärer eller ovederhäftiga oduglingar. Med andra ord: om den är god eller dålig.

Undersök frukterna! De bära vittnesbörd om uppfostrans art. Och en sådan undersökning är ägnad att väcka allvarliga tankar hos föräldrar och lärare. Ty det kan icke nekas, att frukten ofta nog är dålig. Hemmen må härvidlag ej skjuta skulden på skolan. Ty all uppfostran börjar i hemmet. Och den måste begynna redan i barnens tidigaste ålder. Med en smula fasthet och allvar är det då lätt att lära dem *lydnad*. Men huru mycket försummas icke i det stycket! Det är ofta illa beställt

med föräldramyndigheten i vår tid. Men den fader och moder, som icke förstår att häfda sin myndighet, syndar mot fjärde budet. Ty det är föräldrars plikt att vara sådana, att de kunna vänta, att barnen skola hedra dem. Men för att barnen skola kunna hedra sina föräldrar, måste de hafva lärt att lyda dem.

Den, som aldrig lärt att lyda, förstår icke håller att befalla. En man, som icke lärt att böja sig, borde därför aldrig sättas öfver andra. Vill du bereda ditt barns lycka och framgång i lifvet, så lär det att lyda. Ty det förutan är ingen verklig framgång möjlig.

Samtidigt härmed måste barnen läras att tala *sanning*, läras att *älska* sanningen. Men för att inplanta dessa dygder i barnens sinne fordras ett oafslätligt aktgifvande på dem. Här måste föräldrarna känna sitt stora ansvar. Först då skola de städse söka efter bästa förstånd fullgöra sin plikt.

Det vill synas, som om allt för många föräldrar i vår tid glömt, att barnen äro en Guds välsignelse, en gåfva, för hvilken kräfves redovisning. Därför öfverlåta de gärna sina uppfostrareplikter åt andra. Man känner icke rätt vare sig sina plikter eller sina rättigheter.

Lär vidare barnen att älska *arbetet*. Hvilken verksamhetslust ha icke de små! Det är af vikt, att de få på ett förståndigt sätt tillfredsställa och utveckla densamma. Men härvid få de icke lämnas åt sig själfva. De behöfva ledning och hjälp. Och de äro glada och tacksamma, om de se, att far och mor i detta afseende intressera sig för dem.

När barnen satts i skolan, är det dennas plikt och en af de viktigaste, att lära dem arbeta. Men äfven härvid måste hemmen hjälpa till. Föräldrarne måste sätta barnen till att utföra verkligt arbete, sådant arbete, som icke får försummas.

Men hvad kan då ett barn uträtta? Intet verkligt arbete så länge det är litet. Men dess förmåga växer snart nog till. Och allt efter som krafterna komma, är det föräldrarnes plikt att taga dem i bruk. I motsatt fall försumma de sin skyldighet gent emot barnen. Dessa skola *läras* att arbeta. Det är icke sagdt, att de alltid äro villiga härtill. Men få de vänja sig i tid, skola de snart lära sig att älska arbetet och hata sysslolösheten. De skola då icke stå handfallna och mista modet, om den tid kommer, när de måste kämpa en hård kamp för brödet, utan kunna med friskt mod gripa sig an med hvilket ärligt arbete som helst.

Och detta kraf på arbete i hemmet är så viktigt, att skolan måste lämna tid därtill. Hvad som skall göras och hur arbetet skall utföras, blir hvarje hems ensak. Men barnen böra i hemmet få tillfälle att på något sätt använda de kunskaper de förvärfvat i skolan. De böra ock lämnas tillfälle att själfva taga initiativ, att finna på vägar och medel att göra arbetet lättare. Skola och hem komma hvarandra närmare, där man rätt besinnar de gemensamma uppgifterna. Målet att uppfostra barnen till arbete skall leda till samarbete. Därför äro, som vi förr påpekade, möten mellan föräldrar och lärare af mycket stor be-

tydelse. Och de borde praktiseras mycket mer, än som nu sker.

Man klagat öfver, att antalet unga förbrytare växer i oroväckande grad. Och framstående pedagoger hafva sökt råda bot mot ungdomens förvildning. Det behöfs mer allvar i uppfostran, en kraftigare disciplin både i skolan och hemmet. Man har som medel mot de ungas förvildning anbefallt, att föräldrar och lärare söka vinna deras förtroende. Men man vinner icke barnens förtroende genom svaghet och efterlåtenhet. De vilja ha något att beundra, att se upp till, att tro på, ja, äfven att frukta. Den far, som just af kärlek till sitt barn är sträng när detta behöfves, han kan vara viss om att vinna sitt barns förtroende. Därför måste föräldramyndigheten komma bättre till sin rätt, än hvad nu är fallet i många hem. Den måste åter sättas i högsätet. Där så sker, skall uppfostran helt visst bära goda frukter.

Pedagogiska guldkorn.

Månet barn kommer på afvägar, icke emedan i hemmet fattas dygd, men emedan där råder brist på solsken.

Hvarje barn behöfver ett leende lika väl som en blomma behöfver solsken.

Barn se icke långt i framtiden. Det, som gläder dem, söka de att behålla, det som misshagar dem, sträfvade de att undgå. Ifall hemmet är en plats, där ansiktena äro sura och man hör hårda ord och beständig klagolåt, så vilja barnen vara hemifrån så mycket som möjligt.

Föräldrar må därför söka vara glada och tala kärleksfullt med sina barn. Då göra de dem lyckliga. Då låta de dem växa upp i solsken.

* * *

Uppfostra icke ett barn, som man uppföder och öfvar en häst, genom att låta vrede och straff vara första tecknet till att de förgått sig. Ty om ni så gör, så framkallar ni två dåliga vanor; för det första betraktar gossen sina föräldrar med ett slags blind fruktan, såsom varelser, hvilkas vrede han kan väcka genom i hans ögon fullkomligt oskyldiga handlingar, för hvilka han hvilket ögonblick som helst, midt under den renaste och minst självviska lycka, kan vänta straff. Därefter, och ännu värre, lär sig gossen icke att frukta synden, men väl dess straff, och sålunda lär han sig ljuga.

Charles Kingsley.

* * *

Det är alltid bittert, när man misslyckas i uppfostran af barnen, men dubbelt bittrare bör ju sådant kännas, då man måste säga till sig själf: »Jag har försummat dem, jag har skämt bort en god natur, jag har icke på långt när gjordt hvad jag kunnat.»

Matilda Langlet.

* * *

Lär barnen att älska och vårda djuren!

Människosläktet ombildas snart, om man ombildar ungdomens uppfostran. Skola djuren förhjälpas till sin rätt, så måste det unga släktets uppfostran reformeras. En sådan reform bör framför allt genomföras i hemmet.

Vid de första tecknen till intellektuell verksamhet hos barnet eller så fort de yttre föremålen tilldraga sig dess uppmärksamhet, är det i synnerhet de djur, med hvilka det kommer i beröring, som vinna dess intresse. Om ett barn och ett djur, t. ex. en hund eller katt, få umgås med hvarandra, skall snart dem emellan visa sig ett rörande vänskapsförhållande. Men äfven om barnet icke har tillfälle att så mycket umgås med djuren, så äro de i alla fall föremål för dess beundran och kärlek, hvilket äfven visar sig däri, att djurbilder äro bland dess käraste leksaker.

Leken måste dock på rätt sätt öfvervakas, så att den i sin mån bidrager till väckande och utvecklande af ädla känslor. Sker ej detta, kommer barnet att utsättas för sådana inflytelser, som äro ägnade att i stället framkalla och underhålla raa lidelser.

Ej sällan tillåtes det ombytliga, nyckfulla barnet att efter behag handtera sina leksaker. Det stympar leksakshunden och trakterar trähästen med piskan. Som nu den känslolösa leksaken blifver i barnasinnets mer eller mindre identifierad med dess lefvande förebild, kan sådan lek komma att i hög grad inverka förvirrande i afseende på

uppfattningen af djuren. Eller manne ej härunder grunden lätt lägges till den uppfattningen, att djuren äro varelser, hvilka kunna lämnas till pris åt godtycket? Det är ej underligt, om ett barn, som så lämnas åt sig själf eller kanske — hvad ännu värre är — läres att taga hämnd på de föremål, mot hvilka det tillfogadt sig skada, eller på de djur, som till följd af misshandel försvarat sig, sedermera kommer att misshandla djuren, kvilkas lidanden kanske till och med bereda det tanklösa barnet nöje.

Under sådana förhållanden kommer barnet att gå ut i lifvet utan att hafva fått de låga drifterna tvingade in under högre lagar. Så smides dess handlingars kedja. Hurudan denna skall blifva, beror väsentligen af dessa små tilldragelser, hvilka så ofta lämnas obemärkta, ehuru väl de kräfva den största uppmärksamhet å uppfostrarens sida. Vi inse detta, om vi tänka på den vanliga gången vid utvecklingen. Barnet handterar leksaksdjuren på orätt sätt. Snart misshandlas den lefvande katten och hunden, så plågas äfven andra djur, och slutligen falla svagare likar offer för dess skoningslöshet.

Å andra sidan uteblifva ej håller de goda frukterna, om hemmet bemödar sig om att så öfvervaka och leda barnet, att det hos dem nedlagda barmhärtighetsfröet bringas till utveckling. Vissheten därom är ägnad att glädja uppfostraren och sporra honom till än större nit och ansträngning vid utöfvande af det viktiga fostrarekallet.

Axel Blomqvist.

»Jag representerar här ministern icke såsom embetsman utan såsom djurvän. Blott såsom sådan tager jag till orda i den öfvertygelsen, att jag gör icke blott här församlade utan äfven vidare kretsar af mina landsmän en tjänst genom att offentligt uppträda som djurvän. Jag räknar det för öfrigt icke såsom någon förtjänst hos mig att älska djuren, då detta icke förorsakar mig ringaste möda. Sedan 30 år tillbaka har jag icke skrivit någon bok utan att i dem beröra mina älskade djur. Skulle det vara möjligt, att det finnes en människa, som icke älskar djur? Kunna vi tänka oss naturen utan djur, skogen utan fåglar, ängar, fält och berg utan lefvande väsen? Må vi föreställa oss, att människan vore ensam, utan andra skapade varelser, huru tomt, stilla och ödsligt skulle det icke vara omkring oss! Vi hafva ju så mycket gemensamt med djuren, att vi knappast hafva något, som icke äfven de besitta. Liksom vi födas de, lida och dö. De äro våra kamrater, blott ofullkomligare, mera i behof af hjälp, utan språk att därpå beklaga sig, utan förmåga till slutledning, hvarigenom de blifva omedvetna om sin kraft, hvilken de i annat fall kunna använda till sitt bästa. Detta allt förpliktar människorna att förbarma sig öfver dem och detta i synnerhet därför, att vi äro de starkare och klokare. För rättvisans skull, af aktning för skapelseakten, som på samma jordskorpa framkallat vårt och djurens lif och gjutit samma blod i våra ådror, måste vi älska och beskydda. Det är vår heliga plikt att skydda djuren från kval, som vi kunna afvända från dem.

I, mina herrar, som här ären församlade för att for-
dra medlidande för djuren, talen ju nästan alla världens
språk. Hvarhålst liksinnade förbindelser uppstå, bören i
genast förena eder med dem och arbeta tillsammans.

Måtte alla folk arbeta på, att djurplågeriet betraktas
som en skamlig och i högsta grad straffvärd handling.

Kanhända skulle människorna då komma till insigt
om, att det är en skam och förbrytelse att öfverfalla och
döda.»

Emile Zola.

* * *

Man skall icke sätta sig till bords, förrän man gifvit
husdjuren sitt foder.

Talmud.

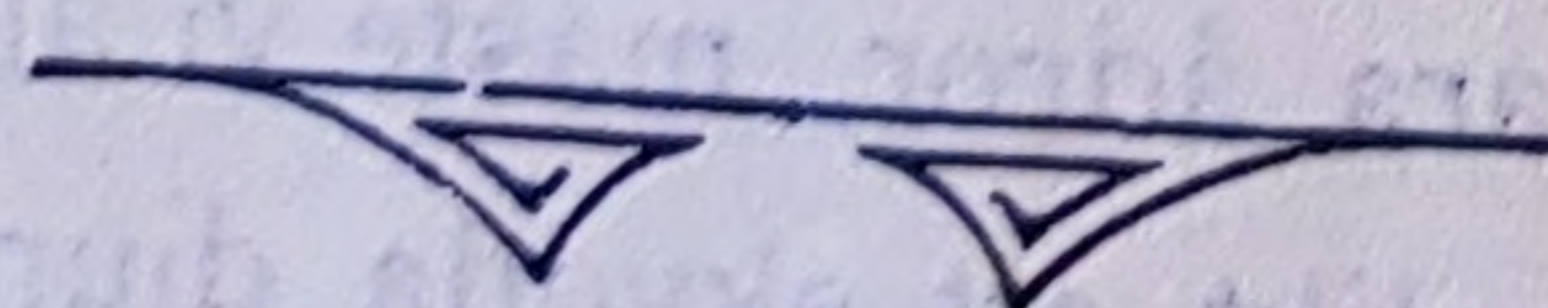
* * *

Grymhet mot djuren är en af de mest känneteck-
nande laster hos ett långt och oädelt folk. Hvar helst
man spårar den, är den ett säkert tecken till okunnighet
och råhet, som icke kan döljas genom något slags yttre
tecken till prakt och adel. Grymhet mot djuren förhårdar
hjärtat äfven mot människor, och trifves icke vid sidan af
verklig bildning.

Alexander v. Humboldt.

* * *

Den, som är likgiltig mot ett troget djur, har icke
heller något hjärta för sina gelikar.

Namnförteckning

å de personer, som lämnat bidrag till denna skrift.

O. Funcke, Z. Topelius, Martin Luther, Esaias Tegner,
U. Herzberg, Sören Kierkegaard, Talmage, J. H. Pestalozzi,
Mathilda Langlet, L. Rabel, Johan Amos, Comenius, Olof Eneroth,
William Thager, Z. J. Cleve, Otto Salomon, Karl Kastman,
Fr. Fröbel, Fr. Ahlfeldt, F. Ågren, Gustaf III, Rousseau, V. Rudin,
Hammarsten, Heinrich Schröer, L. Kellner, Onkel Adam, Gustaf
Nyblæus, Mikael Johnsson, Gustaf Wasa, biskop Rundgren, E.
Nicolay, V. Norlén, P. A. Siljeström, Fr. Giersing, R. J. Ring-
dahl, Anders Fryxell, A. Martin, Herbert Spencer, John Locke,
Chr. Zeller, E. G. Geijer, Erik Sparre, B. W. Richardson, F. H.
Ritter, Olof Eneroth, C. Garfve, Viktor Rydberg, Richard Norén,
S. Hergård, J. O. Wallin, J. P. Velander, Melanchton, H. Mar-
tensen, Beecher Stowé, Charles Kingsley, Emile Zola, Talmud,
Alexander Humboldt, Fredrik II, F. M. Franzén m. fl.

Innehållsförteckning:

	Sid.
Våra barn äro Guds barn	3
Hemmet	7
Hemmets anda.....	10
Barnaglädje	13
Råd till uppfostrare	18
Uppfostran är en konst	24
En moders kärlek	27
Ord till mödrar	30
Arbete och karaktärsutveckling.....	32
Om föräldrarnas samtal i barnens närvaro	37
Inled icke ditt barn i frestelse.....	40
Z. Topeli Hem	44
Om glädjens betydelse vid barnauppfostran	51
Jesus som äfven barnens förebild	54
Om uppfostrarens befallningar	58
Bönen i hemmet.....	61
Uppfostran till hälsa.....	67
Uppfostran till enkelhet	73
Ordentlighet.....	75
Ett ord om straff	78
Olika barn fordra olika behandling	83
Af frukten känner man trädet	86
Lär barnen älska och vårda djuren	91

